

1 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte den 4 februari

*Information från
regeringen*

Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Ärade ledamöter! Europeiska rådet träffades den 4 februari i Bryssel under ledning av den valde ordföranden Herman Van Rompuy. Ordförandens ursprungliga avsikt med mötet var att fokusera på EU:s framtida EU- och innovationspolitik. I stället kom mötet till stor del att handla om två andra aktuella frågor – situationen i Egypten och det ekonomiska läget i EU:s medlemsländer.

Herr talman! Omvärlden har de senaste veckorna följt omvälvande förändringar först i Tunisien och sedan i Egypten. Det handlar om en kamp för mänskliga rättigheter och demokrati, en kamp för rätten till en ny framtid utan ständig övervakning, en kamp för frihet utan maktlöshet inför ingripande från kontrollapparaten.

Ännu vet vi inte hur demonstranternas kamp slutar. Vägen till ett nytt politiskt styre, demokratiska institutioner och fria och rättvisa val i dessa länder är mycket lång. Låt mig understryka att denna positiva utveckling i Egypten och Tunisien sker i EU:s absoluta närområde och att detta är en utveckling som Sverige och EU måste ge sitt fulla stöd. Det står klart att vi i denna historiska möjlighet måste göra vårt yttersta för att säkra en fredlig och demokratisk utveckling.

Det är mot denna bakgrund som Europeiska rådet i fredags gjorde sina uttalanden. EU:s stats- och regeringschefer underströk vikten av att kraven på demokrati möts med dialog och politiska reformer, med full respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter samt genom fria och rättvisa val.

Vi krävde också att alla parter måste avstå från våldsanvändning och att en ordnad övergång till en bred regeringsstruktur ska påbörjas. Denna övergångsprocess måste inledas omedelbart.

Europeiska unionen erbjöd sitt fulla stöd under övergången. Den höga representanten Catherine Ashton ombads också utarbeta ett paket av olika stödåtgärder. Det handlar bland annat om hjälp till att stärka demokratiska institutioner och förbereda fria och rättvisa val. Hon ombads också tillsammans med kommissionen att erbjuda humanitär hjälp och föreslå åtgärder och projekt för att stimulera samarbete, utbyte och investeringar i syfte att stimulera ekonomisk och social utveckling.

Den höga representanten Catherine Ashton kommer inom kort att besöka både Tunisien och Egypten. Eftersom utgången av demonstranternas kamp i dessa länder ännu är osäker är det desto viktigare för oss att noga följa och ge vårt stöd för en fredlig utveckling.

Herr talman! Inför toppmötet kunde vi i medierna följa spekulationer om en ny konkurrenskraftspakt av tysk-fransk härkomst. Avsikten med en sådan pakt skulle vara att öka den ekonomiska koordineringen, minska obalanserna i unionen och därmed försöka undvika nya ekonomiska kriser. Diskussionerna under toppmötet om hur en bättre ekonomisk styrning skulle kunna åstadkommas var långa och intensiva, inte minst eftersom flera medlemsländer fortsatt befinner sig i ett besvärligt ekonomiskt läge. Men några konkreta åtgärder inom ramen för en ny pakt lades inte fram från fransk eller tysk sida.

I stället konstaterades i ett allmänt uttalande från stats- och regeringscheferna i euroländerna att ytterligare steg ska tas för att uppnå en ny ekonomisk koordinering för att förbättra konkurrenskraften utan att samtidigt underminera den inre marknaden.

Herman Van Rompuy kommer nu att konsultera länderna i eurogruppen om hur detta ska kunna åstadkommas. Icke-euroländer kommer också att involveras i denna process på, som det heter, lämpligt sätt. Resultatet av konsultationsprocessen kommer vi att få se inför toppmötet i mars.

Från svensk utgångspunkt är det välkommet att medlemsländerna fortsatt diskuterar hur den ekonomiska styrningen kan förbättras. Den senaste ekonomiska krisen har visat på stora underskott i de offentliga finanserna hos vissa medlemsländer som ett striktare regelverk också skulle ha kunnat motverka. Det viktiga när man diskuterar ett nytt ekonomiskt ramverk är dock att man noga inventerar det som redan görs så att dubbelarbete och parallella strukturer undviks. Detta framförde jag också vid mötet.

Vid mötet underströks också vikten av att gå snabbt fram med kommissionens lagförslag om en stärkning av stabilitets- och tillväxtpakten och att genomföra ambitiösa stresstester för banker. Detta är något som Sverige starkt välkomnar.

Herr talman! Vid toppmötet kunde vi enas om vikten av en integrerad europeisk energimarknad och vilka åtgärder som måste vidtas för att nå detta mål. Lagar och regler om den inre marknaden för energi måste genomföras i alla delar senast 2014. Beslut fattades också om att det efter 2015 inte ska finnas några medlemsstater i EU som är isolerade från de europeiska gas- och elnäten.

Europa har mycket att vinna på ett energisamarbete. Det handlar både om energisäkerhet och om klimatpolitik. Genom att ett land får tillgång till fler energikällor kan tidigare över- och underkapacitet utjämnas, och genom EU:s fastslagna mål om växthusgasreduktion och krav på förnybara energikällor säkras också en klimatvänligare energiproduktion.

I likhet med den position som Sverige länge har drivit kunde vi också enas om att marknaden måste stå för huvuddelen av de tunga investeringarna i energiinfrastrukturen och att regelverket måste göra sådana investeringar attraktiva. Endast när alla andra vägar är uttömda kan EU-medel användas till energiinfrastruktur.

Vikten av bättre enhetlighet i yttre förbindelser med de viktigaste producent-, transit- och konsumentländerna lyftes också fram. Kommissionen ombads att senast i juni 2011 lägga fram ett meddelande om försörjningstrygghet och internationellt samarbete.

Herr talman! Vid mötet antogs också slutsatser om hur den europeiska forsknings- och innovationspolitiken bör utvecklas. Europeiska rådet fastslog att den gemensamma programplaneringen ska utvecklas och att det europeiska forskningsområdet bör fullbordas senast 2014, detta för att kunna skapa en inre marknad för kunskap, forskning och innovation. Insatser för att förbättra rörligheten av forskare och studenter lyftes särskilt fram.

Som vi har kunnat följa i bland annat nyhetsrapporteringen ligger Sverige i dag långt fram inom detta område. Vi ligger i dag i täten när det gäller investeringar i forskning och innovation inom EU. Det är en stark grund att bygga på men ger oss inte skäl att luta oss tillbaka. Det är bara genom att fortsätta arbetet som vi kan behålla, utveckla och förstärka vår i dag mycket starka position.

Herr talman! Jag är därmed redo att ta del av ledamöternas synpunkter och frågor.

Anf. 2 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Statsministern har här redogjort för toppmötet, och eftersom tiden är kort tänkte jag koncentrera mig på frågan om den ekonomiska situationen i Europa.

Dels var frågan uppe, dels kom också Tyskland och Frankrike med en ny pakt för konkurrenskraft som förutom att den andas federalism också innebär justerade pensionssystem, ingrepp i de olika ländernas lönebildning och så vidare. Detta kompletterar det som Van Rompuy tidigare har tagit fram i sin rapport.

Detta kan man säga är främst en fråga för euroländerna, men även andra länder erbjuds att vara med. På frågan om statsministern tycker att Sverige ska vara med säger statsministern ungefär så här: Jag har inte formellt fått frågan, och därmed har jag inte behövt svara.

Min fråga är då om statsministern har en dold fundering om hur han tänker hantera detta. Eller har han ingen uppfattning alls? Detta vore om möjligt sämre, eftersom det här är en väldigt viktig fråga, både för EMU-länderna och för alla länder i EU.

Den ekonomiska situationen och diskussionen kring detta kommer att komma upp i mars igen, men ska vi bara reagera eller ska vi också agera? På vilket sätt avser statsministern att inbegripa oppositionen i det väldigt viktiga arbete som nu pågår?

Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Låt mig först inskräpa att det är omfattande regelförändringar och lagstiftningsärenden på väg fram inom EU-systemet för att möta lärdomarna av finanskrisen och den djupa industrikras som följde i finanskrisens spår.

I mycket av detta har Sverige varit pådrivande, delvis under svenskt ordförandeskap. Vi välkomnar väldigt mycket av detta; vi tyckte till och med i en hel del fall att vi borde ha gått längre i att inskräpa behov av att

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Information från
regeringen*

ha ordning i offentliga finanser och att reducera statsskulder, som är ett återkommande problem i delar av Europa.

Skälet till att jag var försiktig i mina kommentarer om det som beskrevs som ett konkurrenskraftspaket var att det alltså inte presenterades något konkurrenskraftspaket på toppmötet. Därför är det svårt att återrapportera detta, annat än som något, som det brukar heta inom EU, mer nämndes i korridorer än inne på mötena. Det följdes naturligtvis av en fransk-tysk presskonferens där man sade att det här var något viktigt, men det framgår av slutsatstexterna att det inte i substans är klarlagt vad detta innebär.

Vi har efterfrågat att Europeiska rådets ordförande ska konsultera framför allt eurozonens länder för att inskräpa vad det kan komma att tänkas vara fråga om. Huruvida det sedan kommer att inbegripa länder som inte har euron som valuta är en fråga som är för tidigt väckt. Det gör att jag, mycket av respekt för demokratin och för det svenska parlamentet, inte vill binda oss till någonting som vare sig är presenterat eller färdigt att förhålla sig till. Det var grunden till mina kommentarer.

Skälet till att jag inskräpte behovet av att akta sig för att göra saker i parallella strukturer är att jag upplever att väldigt mycket av de åtgärder som är på väg fram är till fyllest och också bör få komma på plats. En del av den koordinering man talar om kan möjligen välkomnas i en sorts benchmarking, som det brukar heta. Man jämför sig med den som kanske har kommit längst och varit mest framgångsrik. Det kan rimligen ändå inte bli på EU-nivå som beslut fattas om sådant som rimligen ligger inom nationell kompetens. Det var för övrigt en synpunkt som framfördes av många.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Jag välkomnar det som statsministern säger om den nationella kompetensen, och jag tycker att det är bra om man slår fast att det ska fortsätta att vara på det sättet. Dock andas det helt andra strömningar i Europa just nu.

Jag tycker inte att åtgärderna är till fyllest. Vi kan ha andra åsikter om att Frankrike och Tyskland går före, icke förty handlar det om att vi då också får ha en åsikt och försöka påverka. Vi är många som har varit med och sparat på 90-talet här i Sverige och hittat en balans som fungerar. I de dokument som tagits fram nu sägs ingenting om arbetslösheten och ingenting om att höja efterfrågan. Jag tycker att det är anmärkningsvärt.

Återigen till frågan: Det är stora förändringar på gång som kan beslutas över en natt på ett toppmöte i Bryssel, hur kommer oppositionen och riksdagen att bli involverade i detta och inte behandlas så ad hoc som har varit fallet beroende på situationen i EU?

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Detta är rimliga frågor som möjligen borde ställas till regeringscheferna i Tyskland och Frankrike. Vi har, som Marie Granlund påpekar, en ordning där vi förförankrar positioner inför toppmöten som bygger på väl underbyggda förberedelser och gärna har varit i relevanta ministerråd innan de kommer upp till Europeiska rådet. Detta inskräpte jag och många med mig har varit en god ordning liksom att vi i Sverige

gillar när saker och ting är väl förberedda och vi vet vilka beslut vi är med och fattar.

Jag vill ändå inskräpa, det framgår också av slutsatserna, att vi alltså inte har fattat några beslut. Vi har angivit en instruktion till Europeiska rådets ordförande att genomföra konsultationer som kommer att vara en del av förberedelserna för det marstoppmöte där dessa och många andra av de ekonomiska frågorna kommer upp för avgörande. Detta föregås rimligen av EU-nämndsöverläggningar och förankring i Sveriges riksdag. Det ska naturligtvis vara tillfällen då vi förhoppningsvis lite mer konkret kan diskutera de många åtgärder som nu är på väg och möjligen få lite större konkretion om vad det är som menas med denna konkurrenskraftspakt.

Anf. 6 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Det är mycket glädjande att Europeiska rådet har diskuterat en av de viktiga framtidsfrågorna för Europas möjligheter att konkurrera på världsmarknaden framöver. Det handlar om innovationsfrågorna. Jag noterar då att Europeiska rådet nu har efterlyst ett strategiskt integrerat tillvägagångssätt för att stimulera innovation till förmån för medborgare samt små och stora företag.

Kommissionen uppmanas nu att lägga fram förslag om påskyndande, förenkling och modernisering av standardiseringsreformerna. Då kommer man osökt att tänka på EU-patentet, en historia i många generationer som nu kanske börjar ana sitt slut.

Jag noterar också att kommissionen uppmanas att lägga fram förslag om hur man bäst uppfyller de här snabbt växande innovativa företagens behov genom en marknadsbaserad strategi.

Jag skulle vilja fråga statsministern: Kommer det här initiativet att påskynda arbetet med det EU-patentprojekt som är på gång? Jag vill också ställa frågan: Hur ser statsministern på att riskkapitaltillgången kan förbättras för små och medelstora företag som i dag ofta får nobben hos bankerna och är väldigt beroende av offentliga finansieringsformer?

Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Den typ av innovationssystem som bygger på grundläggande och bra forskningsvillkor, starka utbildningsinstitutioner, utrymme för entreprenörskap och som möter en så att säga fri och öppen handel menar vi är grunden för jobbskapande tillväxt. Det söks det ju efter i hela Europa och är det som väldigt mycket är syftet med Agenda 2020 och många andra av de processer som EU nu har för att höja sin konkurrenskraft gentemot omvärlden.

Det är flera som påpekar att det vore bra, innan man diskuterar nya institutioner och nya förslag, om man löste sådant som man ännu inte har kunnat enas om. EU-patentet är ett sådant exempel. EU:s inre marknad är väl ett annat, det vill säga idén om den fria rörligheten som ska vara möjlig utan olika former av nationella handelshinder. Det vet många småföretagare och kan vittna om i realiteten inte fungerar så som det beskrivs. Vi har också i slutsatstexterna framfört att eventuellt nya förslag om konkurrenskraftspaket och liknande inte får komma i konflikt med EU:s inre marknad.

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Information från
regeringen*

Det är bara att konstatera att här behöver mer göras på leveranssidan. Patentet är kanske det bästa exemplet på detta. Jag tycker dock att det finns all anledning att välkomna hur tydligt innovationsprocesserna nu värderas om inom EU som grund för tillväxt och jobbskapande.

Riskkapital förde vi ingen större diskussion om vid detta tillfälle, men det är klart att allt som bättre skapar ordning och stabilitet i det finansiella systemet i Europa kommer att leda till att man också skapar en bättre riskkapitalförsörjning, även om den naturligtvis sedan kommer från olika håll. Vi har bland annat en diskussion här hemma i Sverige om hur vi ska förbättra riskkapitalsituationen. Det är också en väldigt inhemsk diskussion. Detta berördes dock inte vid det här toppmötet.

Anf. 8 ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Miljöpartiet vill till att börja med använda tiden till att ställa en fråga om energiområdet som, trots de händelser vi har på andra ställen i världen, var rådets huvudpunkt när man planerade mötet. Det är ett kritiskt läge när det gäller de framtida energisystemen, inte minst i Europas länder. Vi behöver en stor klimatsatsning för att säkra en bra energianvändning för framtiden. Då kan jag tycka att det är oroande när jag ser vilka slutsatserna blev, att ministerrådet bland annat ger en ökad tyngd åt de kanske mest klimatförstörande energikällor som vi har inom Europa.

Jag är också beklämd över att punkten om energieffektivisering inte blev mer tydlig när det gäller att det också behövs ett bindande mål när det gäller energieffektiviseringen i Europa.

Jag vill gärna höra vad statsministern har att säga om hur diskussionerna gick, om det fanns länder som ville trycka på mer för bindande mål, och vad anledningen är till att de olyckliga skrivningarna om oljeskiffer och andra extremt klimatskadliga resurser finns med.

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Åsa Romsons frågor är mycket berättigade. Frågorna man trots allt ska svara på när någon säger att det behövs en stor klimatsatsning är: Från vem då? Är det från nationalstaterna? Är det från marknadskrafter? Är det från EU gemensamt? Det ger väldigt olika svar beroende på var man lägger det ansvaret.

På marstoppmötet 2007 fattade EU beslut om tre viktiga 20-procentsmål, alltså 20 procents reduktion av växthusgaser, 20 procent förnybar energiandel i energianvändningen i Europa och det tredje 20-procentsmålet var en 20-procentig energieffektivisering. De två första gjordes legalt bindande och följer nu mycket givna strukturer för hur de ska levereras. Kommissionspresidenten Barroso presenterade ett underlag till Europeiska rådet där han angav att det nu finns hopp om att båda dessa mål faktiskt ska kunna infrias. Det är i alla fall på god väg i den riktningen.

Det tredje målet gjordes aldrig legalt bindande. Det är också det mål där man hyser störst tvivel om att man kan nå hela vägen. Grundproblemet har hela tiden varit att vi inte är överens om hur det ska definieras. Vad menas med energieffektivisering? Vad får tillgodoräknas? Något vi har lärt oss av den internationella klimatpolitiken är att om vi inte är överens om vad vi mäter är det lätt att ta sig förbi passagera från länder

som tyvärr inte alltid har de högsta och renaste klimatambitionerna på det sätt som vi oftare vill uttrycka det i Sverige.

Varför får vi dessa diskussioner, som Åsa Romson återger, där det också hänvisas till fossil bränsleanvändning? Det beror på att det finns en stor energitörst i Europa. En stor del av EU:s medlemsländer ser i dag inte alternativ till användning av fossilbränsle. Därför blir alltför ofta energidiskussionen i Europa en diskussion om hur man ska transportera fossila bränslen snarare än hur det förnybara ska utvecklas.

Sveriges röst är tydlig att det ska vara mer förnybart och att vi ska hedra de överenskommelser om klimatmål vi har ingått. Men EU består av 27 medlemsstater, och alla har inte samma uppfattning. Det är tydligt att det för andra är mer själva energiförsörjningen snarare än energimixen som står i förrummet.

Anf. 10 ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Den punkt i rådsslutsatserna som jag också tänkte på när det gäller den enormt oroande klimatpåverkande energimixen är det som kallas den okonventionella fossila bränslemetoden, det vill säga oljeskiffer och annat. Om Europa öppnar för ökad användning av dessa fossila bränslen, statsministern, backar vi in i framtiden när det gäller den framtida energimarknaden i Europas länder.

Det kan omöjligt vara en svensk ståndpunkt att detta skulle vara en lycklig ingång. Det är som en ingång i det klimatpaket för 2050, den strategi som kommissionen snart ska presentera, som slutsatserna ska läsas. I samband med det är det djupt olyckligt att göra en undersökning om hur tillgångarna på oljeskiffer ska användas. De släpper ut mycket mer än vad konventionell olja gör.

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Här finns inte olika uppfattningar i Sverige. Här finns spänningar inom EU, mellan EU:s medlemsländer.

Jag minns att jag och Åsa Romson diskuterade bland annat denna fråga i EU-nämnden. Låt oss konstatera att när oljepriset går över 100 dollar fatet inträffar två saker. Det sätter press på att försöka hitta alternativ eftersom olja, bensin och olika oljeprodukter blir dyrare. Det är den goda sidan av myntet. Den sämre sidan är att det börjar bli mer attraktivt att bryta olja som man skulle avstå från, och oftast är mer miljöövänligt, jämfört med när priserna är lägre. Det är precis det som nu uppträder. Det blir helt enkelt massvis med obruten olja, oljeskiffer, som börjar bli mer kommersiellt gångbart att bryta.

Återigen finns det en stor energitörst och i många länder en misstro mot att det verkligen finns alternativ, att det kommer kablar och energiförsörjning från andra länder, som gör att de verkligen klarar sin energiförsörjning. Det vi har sett till, som står i texten, vilket jag tror att Åsa Romson har sett, är att det står sustainable, det vill säga hållbar, brytning. Det är möjligen en själv motsägelse. Ja, det kan vi hävda.

Jag kan säga att dessa möten går till ungefär så. Andra hävdar att det är lätt för oss som har tillgång till mycket vattenkraft och mycket förnybart att peka finger, men energitörstiga länder har också rätt att se utveckling och industri växa fram. Vi försöker hitta en balans där det framgår tydligt att det ska vara hållbart och förnybart med klimatstyrning. De

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Information från
regeringen*

andra länderna säger då att det måste handla mer om resurser till att få fram infrastruktur för att få de fossila bränslena att nå fram. Ungefär så går diskussionen. Det är 27 länder, demokrati, och det blir en balans mellan olika synpunkter.

Sveriges roll är tydlig: Vi är pådrivande för mycket av det som Åsa Romson efterfrågar.

Anf. 12 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Jag skulle vilja återgå till frågan om det tysk-franska ekonomiska initiativet. Det var ett initiativ som syftar till ökad koordinering av den ekonomiska politiken och för att undvika framtida kriser – som statsministern påpekade.

Den här frågan kan man ta upp i både sak och form. Det är vad jag vill fråga om.

I sak var det långtgående förslag, till exempel ta bort indexering av löner, införa regler för pensionsålder, skattebaser, skatter och så vidare. Det är intressant att höra hur auditoriet reagerade inför denna kanonad av ganska precisa och konkreta förslag.

I form är det samma situation som Sverige har varit i många gånger under de senaste 30–40 åren, nämligen att här finns en ambition hos vissa länder på kontinenten att nu skapa ett tätare samarbete där Sverige inte kan delta därför att vi inte är med i eurosamarbetet. Då kan jag som gammal euroanhängare säga: Ja, vad var det jag sade? Men om vi lämnar den aspekten åt sidan hade statsministern inget mandat att gå in närmare i formfrågorna om hur vi ska delta.

Det är helt klart att euroländerna gärna vill gå före för att säkra eurons överlevnad och fortbestånd. Vill Sverige delta i det inre samarbetet, till exempel vid det framtida extra toppmötet för endast euroländer? Tänker statsministern föreslå EU-nämnden att då delta?

Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag påminde på den svenska presskonferensen efter toppmötet det som jag får påminna om efter varje toppmöte, nämligen att till skillnad från situationen i Sverige, och möjligen ytterligare något annat EU-land, är de flesta EU-länderna djupt inbegripna med att sanera sina statsfinanser och djupt kristyngda. Vi har ägnat mycket lång tid åt att diskutera olika former av paket och lånefaciliteter till djupt problemtyngda länder. Det har i sin tur hos en del länder som står för mer av att utverka lånefaciliteterna, kanske mer än något annat land Tyskland, lett till en inhemsk diskussion om att om dessa länder ska utsättas för att problem i andra länder också blir delvis deras ansvar vill de möta det med en diskussion som grundlägger ett större eget ansvarstagande av länder. Det är detta som ibland beskrivs som en större finanspolitisk koordinering av eurozonen eftersom man har en gemensam valuta.

Det är nog riktigt att det finns de som har uppfattningen att detta bör gå längre och att det bör skyndas på som ett svar på den finanskris och den nedgång vi har sett. Problemet med detta möte, vilket jag angav i svar till socialdemokratiska företrädaren, var just att det i realiteten inte presenterades något papper. Det angavs till medierna vissa uppfattningar som sedan rådet i sin helhet inte fick ta del av, vilket skapade en viss förvirring på mötet och gjorde att vår lunch höll på till åtta på kvällen.

Det här leder till att diskussionen måste återkomma. Då måste den ha tagit vägen via konsultationerna, som nämndes, för Herman Van Rompuy. Huruvida detta sedan konkretiseras, om det blir eurozonen, och hur Sverige ska förhålla sig menar jag är för prematurt att säga. Det är för otydligt vad man avser. Det är uppenbart, som flera nämnde, att en del saker som står i papperet, som alltså inte presenterades, är nationell kompetens. Det efterfrågas inte någon sorts europeisk styrning.

Låt mig ta ett exempel: Lönebildningen är starkt decentraliserad och bör skötas på det sättet av ansvarstagande sociala partner, såsom vi gör i Sverige. Vi vill inte ha någon europeisk styrning av vår lönebildning.

Vi måste helt enkelt återkomma till detta. Det är det svar jag kan ge i dag och den reaktion som jag och många av regeringscheferna framförde under mötet.

Anf. 14 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Det är självklart att statsministern måste återkomma till bland annat EU-nämnden för att få ett sådant mandat. Det var bra att statsministern sade det.

Hur mottogs detta bland dessa länder, inte minst bland dem som är skuldtungda och har stora ekonomiska problem, som i slutändan vet att vad Tyskland gör och vill är av avgörande betydelse under det närmaste året eller de närmaste åren för deras egna frihetsgrader i den ekonomiska politiken – om Tyskland vill medverka till utvidgade räddningsfonder, villkor och så vidare?

Hur uppfattades det att man mötte Tyskland? Var det kniven på strupen? Var det en god stämning eller var det en irriterad stämning? Det kan vara av ett visst intresse att få en sådan inblick.

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Mycket tid vid våra möten – vid detta toppmöte och andra toppmöten – ägnas åt att skuldtungda länder beskriver sina omfattande saneringsprogram och de folkliga motreaktioner som de ser. Flera påpekar att det finns en stor trötthet i deras länder över utgiftsminskningar och skattehöjningar, som ju följer i stora delar av Europa.

Problemet är att vi nu är två år från finanskrisen. Jag vill påminna om vårt eget 90-tal. Vi sanerade våra offentliga finanser efter kraschen under det tidiga 90-talet under nästan hela resten av 90-talet. För många väntar ännu fler år av sanering. Det här är djupgående frågor som ställer på sin ända vilken utveckling vi ser framöver.

Det som är utgångspunkten är att svaret inte kan vara lånefaciliteter och kortsiktiga krispaket, utan svaret måste vara mer hållfasthet kring reformer och att få ordning på offentliga finanser. Det ligger i flera av kommissionens lagförslag att inrätta mål för hur man gradvis tar ned sin statsskuldskvot när den har blivit för hög, hur man verkligen ska efterleva att man inte får ha större budgetunderskott än som nämns i stabilitets- och tillväxtpakten.

Vår svenska inställning har mer varit: Se till att få det på plats och följ det, snarare än att ropa på koordinering av sådant som uppenbart är nationell kompetens. Det var flera som påpekade detta. Börja åtminstone med det, och sedan kan vi naturligtvis alltid diskutera vad man menar med koordinering. Återigen: Den tyska versionen, som jag noterade,

handlar mer om att beskriva en sorts benchmarking. Men det diskuterade vi redan på 90-talet. Det var Lissabonstrategins essens, just detta att titta på vinnarna och försöka lära av detta. I de delarna ska vi återkomma.

Men det fanns många reaktioner på det – känslan av trötthet, känslan av att någon talar om utifrån vad man bör göra. Alla är stolta i sina respektive demokratier och vill ha förmågan att fatta egna beslut, i andra länder såväl som i Sverige.

Anf. 16 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporten! Jag ska inte överskatta min egen förmåga men försöka få in två frågor i en. Den första ligger i anslutning till EU-nämndsordföranden Carl B Hamiltons fråga.

Vi kan nu se att vi har rådsmöten med en agenda med tydliga frågor kring ekonomi. Vi kan se särskilda uttalanden från eurogruppens regeringschefer, och vi ser återkommande de tysk-franska initiativen. Finns det inte en risk att vi får se ett splittrat EU, där man väljer att utöva sin makt i det forum där man tror att man kan väcka initiativet bäst och därmed kanske kringgå de mer formella vägarna och därmed ställa Sverige och en del andra länder i ett utanförskap? Det vore oroväckande, eftersom jag delar statsministerns och regeringens hållning att vi ska ha en tuff politik här, och vi har ställt tydliga krav och har tydliga positioner från hela nämnden. Det finns en risk att man eventuellt försöker spela bort det och ha en lite tuffare hållning än vad man har i en del andra länder när man delar upp frågan så.

Den andra frågan är ett stort beröm till rådmötet, som blivit mycket tydligare i frågan om Egypten och Tunisien. Det kan vara ganska lätt att kräva demokrati och mänskliga rättigheter. Den svåra biten kommer när detta sedan ska uppfyllas och man därefter ska ha institutioner och saker som klarar av att upprätthålla en demokrati. Det är också bra att Ashton har fått ett tydligt uppdrag att leverera ett paket. Men har EU verkligen tillräckliga medel, ekonomiska resurser och personella resurser, att klara av detta åtagande?

Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är nog riktigt att ur detta, den krishantering och det vi har sett på senare år, kommer naturligt en diskussion om vem som ska fatta vilken typ av beslut inom EU-systemet. Till det kommer att Lissabonfördraget är på plats, och Herman Van Rompuy och nya institutioner har att finna sin roll i EU-systemet. Det ser man tydliga spår av.

Låt mig också säga att jag tycker att EU-samarbetet – det är ofta många som brukar påpeka det – visar ständigt att det växer via kris. Det finner nya vägar och finner samordning och koordinering på områden som förr inte existerade, och det är huvudsakligen den typ av svar som behövs i en tid när problem har blivit gränsöverskridande. Det går inte att återfalla till att nationalstater försöker skilja sig från varandra, utan vi måste möta problem tillsammans och finna gränsöverskridande svar. Det tycker jag också att vi har sett många exempel på.

Det problem vi har sett, återkommande, är att den regel man inrättade som syftar till att ha god ordning – ta till exempel stabilitets- och tillväxtpakten – följer man inte fullt ut när det sedan verkligen gäller. Det är

en invändning som vi har haft. Det är oftast länder som själva har varit med om att i grunden skapa dessa tuffare regler som sedan inte efterlever dem. Det är klart att om inte grundländer gör det tycker andra att det finns mindre skäl.

En liknande diskussion hade vi i höstas när förslaget om att ha mer automatiska sanktioner, och återigen lite tuffare, i en fransk-tysk överenskommelse mer tolkades som att det kanske snarare skulle föras in i Europeiska rådet och ha mer av en politisk prövning – någonting som vi då inte var alldeles säkra på. Den processen är ännu inte avslutad.

Vi återkommer väldigt ofta till detta: Börja med att använda det vi redan har. Se till att det efterlevs. Jobba mycket med de lagförslag som nu finns och som är på väg fram mot marstoppmötet och senare i juni för införande och överenskommelse med Europaparlamentet. Då tror jag att vi har mycket av svaren.

När det gäller Egypten bör vi notera att vi har ett särskilt associationsavtal mellan EU och Egypten där Egypten är mottagarland av en halv miljard euro under åren 2007–2010. Det finns vissa villkor för detta, som påpekas i slutsatserna, som man bör efterleva. Det är resurser som används väldigt mycket för att bygga ut utbildningssystem och hälsosystem men också bygga grunden för en fungerande demokratisk infrastruktur. Det är den typen av resurser vi nu ska använda och som Catherine Ashton har som påtryckningsmedel.

Anf. 18 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr talman! Tack, statsministern, för svaret! Jag tror att vi behöver bli ännu tydligare i vår hjälpande hand till de folk i hela Nordafrika som i dag ställer sig upp och kräver att få göra sin röst hörd, få ha sin frihet och få organisera sig. På lördag kommer till exempel den första fredliga demonstrationen att ske i Alger. Det är på fler håll än bara i Tunisien och Egypten vi nu ser detta.

Jag tror också att det är en ny typ av utmaning. Vi har sett lite av det tidigare, när många nya länder kom till oss från det forna Östeuropa och flera länder i dag redan är medlemmar i Europeiska unionen. Där hade vi en förmåga att gå in och vara stöttande och kapacitetsbyggande vid precis rätt tillfälle. Jag tror att EU här har en otroligt stor roll att spela, men frågan är: Har vi verkligen den kapacitet kvar som vi hade i mitten av 90-talet? Eller är det någonting vi behöver bygga upp där Sverige kanske också kan vara med och bidra lite extra med de kunskaper vi har genom att i många år ha jobbat med dels solidaritetsprojekt, dels demokratiprojekt?

Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Som jag nämnde var det ett associationsavtal som ingicks med Egypten 2004 och som belöpte sig till mycket stora resurser. Jag tror att det är ett av de största mottagarländerna i Afrika vi talar om när det gäller utvecklingsstöd från EU:s sida. När man går igenom de paketen ser man att det är mycket välmotiverade åtgärder. Hur få ett välfungerande utbildningssystem i ett land med omfattande problem med analfabetism? Hur få hälsosystem som är verkligt funktionella? Och sedan just detta: Hur bygga i grunden demokratiska traditioner och institutioner, respekt för rättsstat och rättssystem som fungerar?

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Information från
regeringen*

Detta är och förblir mycket verkningsfulla insatser med vilka vi nu kan utöva vissa påtryckningar, eftersom det är resurser som betyder väldigt mycket i Egypten. Men det är också att markera vår vilja att vara närvarande i denna transitionsprocess som vi ju vill ska inledas omedelbart. Förhoppningsvis är detta en frihetens timme och en öppning för reformer och utveckling mot demokrati som vi ser i delar av arabvärlden som vi naturligtvis ska använda på allt sätt vi kan för att möta de mycket legitima ropen på utökad frihet och utökad rätt att få påverka från Egypten och Tunisien. Fredrick Federley nämner att det är fler länder som det kan handla om.

Huruvida vi har tillräckligt med resurser får vi naturligtvis återkomma till och hela tiden utvärdera. Det vill ju till att det också finns en öppenhet att låta europeiska stöd av olika slag finnas med och bygga detta nya. I grunden måste det naturligtvis sedan handla om att det egyptiska folket finner de ledare de vill via valsedlar, via fria och öppna val.

Anf. 20 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr talman! Tack, statsministern, för rapporteringen!

Jag har en fråga om EU:s strategi på elmarknaden. Jag känner mig orolig för den och har även tagit upp den tidigare i EU-nämnden. Vad vi har kunnat se är att kommissionen gjort beräkningar på vad den här strategin kommer att kosta, och det är 400 000 euro. Det motsvarar ungefär 40 000 miljarder i svenska kronor. Det är väldigt mycket pengar. Vi vet samtidigt att det i längden brukar bli dyrare än vad man först har beräknat.

Men trots det påpekar statsministern att det här kommer att gynna elkonsumenter, att vi kommer att få lägre elpriser. Jag tror att man står inför ett intressant pedagogiskt problem när man ska förklara för svenska folket hur det här ska kunna gå till.

Vi vet också att producenten är inte bara producent utan även distributör, och man är ägare av infrastruktur. Man sätter också sikte på avtalen med konsumenterna. Samtidigt domineras marknaden av ett fåtal aktörer, och nationellt är det Vattenfall och kompani.

Mot denna bakgrund och tillsammans med EU:s planerade energistrategi med löften om billigare elpriser känns inte det här särskilt trovärdigt.

Anf. 21 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Som jag förstår det är Sverigedemokraterna mycket tveksamma till den gränsöverskridande idén att vi ska bygga ihop våra el- och energisystem i Europa. Det är egentligen ett rop på en återgång till där vi startade någon gång på 60- eller 70-talet, där alla byggde upp sina energisystem för att tillfredsställa sina egna behov. Problemet med det – med den kunskap som vi har i dag om klimatpolitik och liknande – är att det är ett sätt att binda fast oss i ett beroende som återspeglar att länder har mycket skilda förutsättningar och de flesta i realiteten små alternativ till beroende av fossilt bränsle.

Därför har vi uppmuntrat ett tänkande och ett sätt att bygga ihop våra el- och energisystem som möjliggör export och handel, för att kunna komplettera dagar då vi har behov med andra dagar då vi kan exportera. Det menar vi dessutom öppnar för mer klimatriktig el- och energiproduktion, bland annat från Sverige, fast också andra har de möjligheterna.

Vilka stora kostnader är det som Margareta Sandstedt anger? De gäller naturligtvis den infrastruktur som behövs för att kunna forsla energi och elektricitet över Europa och att säkerställa att inget enskilt land är isolerat, utan koppling till andra.

Vår poäng, som också framgår av slutsatserna, är att det huvudsakligen ska vara marknadsdrivet. Det ska vara baserat på tariffer. Det går att räkna hem detta med avkastning och liknande som innebär att kostnaderna inte hamnar på skattebetalarna. Vi har snarare förordat att en mycket liten del som ett sistahandsfinansiering ska handla om EU-gemensamma medel, och vi kommer naturligtvis att inskräpa detta.

Jag vill dock understryka att vi inte har sagt en sak: Vi har inte lovat någonting när det gäller elpriserna. Jag tycker att man ska vara utomordentligt försiktig med att lova något sådant. De påverkas naturligtvis av hur mycket vi klimatsstyr, men de påverkas också av vilken total produktionskapacitet som vi bygger ut. Det är väldigt mycket som är den svenska energipolitiken i händerna på marknadsaktörer mindre än via politisk styrning.

Anf. 22 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr talman! Jag ser ändå stora problem med att gå med på detta. Vi har haft detta system i Sverige, och det fungerar uppenbarligen inte. Jag tror inte heller att det kommer fungera på europeisk nivå.

Vi har ett annat problem, och det är nätavgifterna. De kan starkt ifrågasättas. Jag får också påminna statsministern att medlemmar av regeringen har gått ut och sagt att man behöver skaffa treglasfönster.

Det kommer att bli väldigt dyrt i längden, med alla dessa kostnader. Jag känner mig orolig för regeringens omdöme i frågan. Jag tror också att många ute i landet delar min oro i sak.

Anf. 23 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Den oro som finns i landet gäller folk som får hem sin elräkning, öppnar kuvertet och säger att det är alldeles för dyrt. Det kan vi alla begripa. Folk kan bli upprörda över höga elräkningar.

Men frågan är om det finns någon koppling till den fråga som vi diskuterar nu. Är vägen till att få kuvert som man blir gladare över att motta att återgå till en nationellt uppbyggd el- och energimarknad? Det tror jag inte ett ögonblick på. Det kommer snarare att visa sig att bli dyrare.

Då är vi tillbaka till att svensk energiproduktion ska syfta till att klara toppbehoven en kall måndag i januari när industrin ska gå i gång och alla ska åka till jobb och skola. Då kommer vi att ha en kraftig överkapacitet som vi inte kan göra någonting med – vi eldar för kråkor i stället för att kunna sälja till andra och få in exportintäkter och få jobb i Sverige som bygger på att vi kan sälja vidare energi till andra länder.

Men det går inte att sälja vidare om det inte finns kablar och system att försörja som går över till andra länder. Det är det som kabeln som vi nu för över till Baltikum handlar om. Dagar då det är mindre kallt i Sverige och då vi med goda klimatförhållanden producerar el säljer vi elektriciteten till baltiska länder.

Vad är deras alternativ, Margareta Sandstedt? Jo, det har de i ryggen. Det är Ryssland. Det är gasen och oljan, som kommer ur de gamla systemen, som de vill slippa sitt beroende av. Hänvisa inte Europas länder

till gamla, dåliga lösningar och att sitta fast i nationella svar! Det är inte billigare.

Vi ska ha respekt för att människor tycker att elnotan har blivit dyrare. Men det är faktiskt en helt annan diskussion och inte något som dessa initiativ handlar om.

Anf. 24 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Toppmötet tycker jag var en mycket tydlig illustration av hur EU faktiskt kan fungera. Man kan säga att grundprincipen är att alla medlemsländer är lika men att några är mer lika än andra i den europeiska unionen.

I praktiken gjorde Tyskland och Frankrike en framstöt för att omvandla EU:s karaktär, omvandla EU till en sorts Europas förenta stater. Vad är det de säger i sitt förslag?

Man vill ha inflytande direkt över lönebildningen i medlemsländerna och förbud mot löneindexering. Man vill gå in och diktera hur nationella grundlagar ska se ut när det gäller finansiell reglering, det vill säga inte regelverk i största allmänhet utan nationella konstitutioner. Man säger också att man ska harmonisera pensionsåldern och att man ska harmonisera vissa skatter. Man ska göra upp detta på ett särskilt toppmöte för eurozonens medlemsländer.

Det vi ser nu är att man tar eurokrisen som förevändning för att bilda en sorts politisk union eller ett Europas förenta stater, om man så vill.

Jag menar att statsministern borde säga: Nej, här går våra röda linjer. Det här ställer vi inte upp på. Svenska folket har röstat nej till valutaunionen i en folkomröstning, och det finns vissa saker som är förbehållet medlemsländerna, däribland detta.

Är det inte dags att nu säga att om detta är effekten av eurokrisen, då tackar vi nej till att ingå i det gemensamma regelverk som omfattar euroländerna?

Anf. 25 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! För ordningens skull ska vi väl ändå påpeka att Jonas Sjöstedt har sagt nej många gånger tidigare. Långt innan det här förslaget kom var Vänsterpartiets svar även då nej.

Det är korrekt att det fanns ett fransk-tyskt initiativ, vilket det för övrigt finns vid många tillfällen inför många toppmöten. Man kan säga att det fransk-tyska ansvarstagandet för EU:s utveckling har varit omfattande och förtjänar stor respekt. Men det finns också tillfällen då fransk-tyska initiativ handlar väldigt mycket om just vad Frankrike och Tyskland vill, vilket inte alltid är samma sak som vad EU-27 – eller för den delen EU-17, som numera är eurozonens antal länder – vill.

Problemet – det har jag försökt vara tydlig med – är att jag vid återrapportering till riksdagen av vad som sker på ett toppmöte måste utgå från slutsatser och från papper och annat som är föreslaget. Vi har möjligen lärt oss något om EU, och det är att vissa saker sägs på pressträffar och andra är formell behandling och tas in i slutsatstexter. Som jag tror att riksdagens ledamöter tydligt kan se i slutsatstexterna refereras inte de punkter som Jonas Sjöstedt tog upp. Det sägs att man nu ska titta på eventuella förslag till en utökad ekonomisk koordinering som ska åter-

rapporteras och i så fall behandlas vid marstoppmötet eller senare. Då kommer vi naturligen att ha synpunkter på detta.

Som jag vid flera tillfällen har svarat ledamöter här tror jag mer på att fullfölja de förslag som redan finns och som är på väg. Att efterleva dem skulle vara mycket av de svar som vi menar behövs gentemot finanskrisen och mindre av det som benämns vid pressträffen. Men som sagt har Europeiska rådet inte tagit ställning i sak.

Anf. 26 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Ibland består politik av både realpolitik som läses mellan raderna och det som står i själva texten, och ibland är realpolitiken det viktigaste. Detta är ett typexempel på att det är så.

Jag menar att det är rimligt att statsministern förhåller sig till den reala politiken. Vi vet alla att så som Tyskland och Frankrike visar vägen går ofta EU i efterhand – det visar historien. Därför måste man förhålla sig till detta. Därför måste Sverige som nation kunna förhålla sig till detta. Jag saknar det i det här fallet.

Jag tycker att det är vägs ände för en strategi som går ut på att vi ska ha samma regelverk som euroländerna vad avser finanspolitik och följd effekter av eurokrisen. Det är dags att du pratar med dina kompisar i Storbritannien och säger att det finns en annan väg där kanske inte den bästa gemenskapen finns på ett skepp i sjönöd.

Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det kommer att uppmuntra David Cameron när jag berättar att Vänsterpartiet i Sverige har önskat att jag ska framföra att vi behöver mer av brittiska synpunkter kring detta.

Låt mig återigen inskräpa att det naturligen kommer att bli diskussioner, om det visar sig vara den här typen av förslag som man försöker gå vidare med. Det har jag också antytt. Jag tror inte alls på en centralstyrd lönebildning. Jag tror tvärtom väldigt mycket på vår decentraliserade lönebildning som vi har i Sverige, med ansvarstagande och sociala partner som har visat sig kunna leverera god reallöneutveckling under efterkrigstiden – det var ett inlägg om just detta i *Ekot* bara för någon timme sedan.

Det är klart att vi inte vill byta bort det som fungerar. Det kommer jag naturligen att framföra som svenska ståndpunkter. Men jag är trots allt lite noggrann med att i en återsrapportering till riksdagen utgå från det som faktiskt är slutsatser och det som är presenterat. Sedan leder det naturligtvis till diskussioner om hur man bör behandla pressträffar och hur man bör behandla vänner inom Europeiska unionen. Jag kan försäkra Jonas Sjöstedt om att det framfördes många sådana synpunkter under toppmötet.

Anf. 28 IRENE OSKARSSON (KD):

Herr talman! Tack, statsministern, för återsrapporten! Som nästan sist ut känner jag att en del av frågeställningarna redan har berörts. Men ur ett historiskt perspektiv kan man väl säga att detta toppmöte precis speglade EU:s historia, nämligen att energiförsörjningen, försörjningen för näringslivet, är en av de viktigaste faktorer som vi kan syssla med gemensamt – och freds- och frihetsskapande åtgärder.

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Information från
regeringen*

Då kan man konstatera att det som nu görs gentemot Egypten är väldigt lovvärt och positivt. Men det fanns också en punkt som berörde Vitryssland och det arbete som ligger där. Hur ser statsministern på fortsättningen på det arbetet, och hur kan vi vara med och bidra, ytterligare och tydligare, som europeisk union? Berörs detta? Risken är ju att det arbetet kan komma i skymundan med tanke på det stora arbete som EU måste göra runt Medelhavet i dag, i och med det som nu ligger framför oss. Vi har redan nu i kammaren hört att fler länder är på väg mot en demokratisk utveckling, och där kommer Europa att ha en nyckelroll.

Ser statsministern att Europa mäktar med det, och vad är Sveriges bidrag? Det handlar om Vitryssland i det här sammanhanget, och det berör också både energi och mänskliga rättigheter.

Anf. 29 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Sverige har varit mycket pådrivande i fråga om synsättet att Europeiska unionen ska kunna utvidgas till att omfatta nya medlemmar och också bli bättre på att se och samverka med sitt närliggande grannskap. Det har för övrigt haft ett brett stöd i Sveriges riksdag. Vi har bland annat fört diskussioner mot andra krafter inom EU som mer har tyckt: Nu behöver vi inte växa mer, och vi ska titta mer inåt.

Ett exempel på detta är Vitryssland som togs med i det svensk-polska initiativet om det östliga partnerskapet som ett av sex partnerskapsländer. Det var mycket viktigt för oss att säga: Det är inte sex länder som startar på samma punkt. Där finns nämligen väsentligt mer utvecklade och väl fungerande demokratier som dock önskar en närmare relation till EU. Vitryssland var väl snarare det exempel som stod längst ifrån vad vi önskar.

Men det är viktigt att skapa processer. Det är viktigt att skapa kontakter för att kunna ge utrymme åt vitrysk opposition och påtryckningar mot makthavare i Vitryssland. Det används också nu i reaktioner på det som har skett i Vitryssland. Det hopp som först fanns om en viss tilltagande reformering och kanske ett öppnande, trots allt, för något bättre villkor, om inte för det vi skulle kalla demokrati, slogs sedan tillbaka med ökad repression, som nu leder till sanktionsanvändning.

Det vi gör är att i en paragraf vid toppmötesslutsatserna hänvisa till just detta och till hur utrikesministrarna har överlagt om detta. Mer sades egentligen inte. Men det är viktigt att vi visar denna förmåga att se större, bredare och utanför oss själva och att hålla tryck på bland annat Vitryssland för att säkerställa att oppositionella, de som vill ha en annan utveckling för Vitryssland, känner vårt stöd och känner att vi ser vad som sker när det begås felaktigheter.

Anf. 30 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Tack, statsministern! Låt mig börja med att understryka att det är gott att EU har haft ett toppmöte som äntligen behandlat frågor om innovationer och modern energiförsörjning.

Medan Kina höjt sina klimatambitioner och Obama talat om sin generations Sputnikögonblick har EU:s ledare varit upptagna med brandkårsutryckningar i spåren av kriser delvis på grund av det havererade eurosystemet.

Jag är övertygad om att statsministern och jag kommer att dra olika slutsatser om de förslag som kommer fram nu när den här debatten om innovationer och modern energiförsörjning har väckts. Åsa Romson har klokt redovisat hur spår av det gamla tänkandet från fossilsamhället finns kvar. Och det tysk-franska initiativet visar hur en del tror att man kan lösa problemet med en centraliserad penningpolitik genom att också börja centralisera finanspolitiken. Men det är gott att debatten äntligen har vaknat.

Statsministern! Ropen från Tahrirtorget nådde hela vägen till era förhandlingar. För varje utkast till rådsslutsatser som kom skärptes tonen mot Egypten och mot de diktatorer som fortsätter att hålla Nordafrikas folk i ett auktoritärt grepp. Det är gott. Men tyvärr är det också så att demonstranterna, som agerar i vad statsministern kallar EU:s absoluta närvaro, vet att deras auktoritära ledare också har hållit sina länder i ett järngrepp i EU:s absoluta närvaro.

Det har funnits länder som har skrivit avtal som inneburit att man lätt kunnat avvisa för Mubarak och Ben Ali misshagliga personer till fängelseceller. Det finns till och med länder, ett oss väldigt närstående, som har sålt vapen till dessa länder.

Fanns det på toppmötet en självkritik mot den EU-position som varit alltför vänlig mot dessa auktoritära ledare?

Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är möjligt att jag missförstod Gustav Fridolin. Men jag vill ändå understryka att om bara Kina och USA fullt ut tog det klimatansvar som vi har anledning att förvänta oss att de borde göra skulle världen lösa sitt klimatproblem.

Det här återkommande försöket att beskriva det som att Europa har haft någon sorts avig attityd och att Kina och USA stormar fram och löser klimatproblemen har i alla fall jag haft svårt att hitta täckning för. Det finns vissa lovvärda initiativ, men låt oss inte blanda bort korten när det gäller vem det är som verkligen är pådrivande i klimatfrågan och vilka som ännu inte fullt ut deltar på det sätt som vi har anledning att förvänta oss.

Låt oss också komma ihåg att EU består av 27 länder med olika erfarenheter och också olika närhet till Nordafrika. Här finns bland annat gamla kolonialmakter. Här finns de som har nära band med regimer som nu finns verksamma. Här finns också länder som Sverige, som är mer långt ifrån och mer tydliga i sina krav på mänskliga rättigheter och demokratisering. Detta har vi framfört i olika forum inom EU och i FN-systemet, där vi har bilaterala egna initiativ som mer syftar till att, via Alexandriainstitut och Anna Lindh-initiativ, markera vår särskilda betoning av till exempel mänskliga rättigheter.

Framkom detta på mötet? Ja, absolut. Här ser man skillnaderna. Här ser man de historiska banden, som säkert varit en del av förklaringen. Här ser man också den allt överskuggande konflikten och den kanske svåraste konflikt som, så att säga, världen är ställd inför, nämligen Israel-Palestina-konflikten och hur olika aktörer ska behandlas för att man ska möjliggöra en framgång i just denna mycket grundläggande konflikt. Allt detta vägs in.

Det finns dock en enighet om att man nu ska möta en resning från det egyptiska folket, ett rop på frihet och reformer, med att vara konstruktiv och närvarande. Kan EU vara det som kraft med de resurser vi har och med de representanter vi har rättar vi också till det som möjligen har varit för otydligt eller åtminstone i delar byggt på en acceptans av sådant som naturligtvis från våra utgångspunkter inte är acceptabelt när det gäller syn på mänskliga rättigheter och demokrati.

Anf. 32 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Det gläder mig att det också fanns spår av självkritik på mötet och att man analyserar sin egen roll och sin egen situation i fråga om det styre som nu Nordafrikas folk, i bland annat Egypten och Tunisien, gör uppror mot.

Finns det anledning att tro att den självkritiken kan spilla över på Sverige och på hur vi agerar här? Kan det föras en diskussion i EU-kretsen där också vi börjar fundera på vilka auktoritära styren vi riskerar att hålla under armarna med en politik som till och med har beväpnat diktatorer som Ben Ali och Mubarak? Kan självkritiken leda till förändringar i den svenska utrikespolitiken, så att människorna på Tahrirtorget och de andra demokraterna runt om i Nordafrika och Mellanöstern med säkerhet vet att vi står på deras sida, inte på deras auktoritära ledares?

Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Man ska vara försiktig med ord. Jag tänker på det här med att beväpna. Vi har tittat på vad svensk vapenexport har utgjorts av de här åren. År 2008 hittade vi ingen svensk vapenexport. År 2009 begränsade det sig till 8 miljoner. Det är i sammanhanget mycket små siffror. Dessutom handlade det om kamouflageutrustning, sportammunition och annan utrustning som inte är av vapenkaraktär. Det är alltså mycket begränsat.

Det är andra delar av handeln med Egypten som växer mycket snabbt. Det handlar inte minst om de framgångar Egypten haft som turistland, vilket också syns med en svensk närvaro. Det är klart att man här kan ha olika uppfattningar. Men jag är av den uppfattningen att världen öppnas via handel, kontakter och utbyten. Det är den typen av öppningar – det kan ske via Internet, via utbyten och närvaro i olika länder – som till slut sätter tryck på diktaturer. Jag tror att diktaturer som isoleras förblir diktaturer. Det brukar huvudsakligen gå illa och bli värre för befolkningen, medan makthavarna ser ut att klara sig rätt så bra.

Men det är mer en syn på hur man ska förändra världen. Jag tror mer på den här öppenheten, kontakten och utbytet. Jag har noterat att man ibland ropar mer på slutenhet, att man inte ska ha någon kontakt och att man fullständigt ska isolera dem. Sedan kan vi föra den demokratiska debatten. Det ska jag gärna göra med Gustav Fridolin.

Anf. 34 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! EU behöver en fungerande sammankopplad och integrerad inre marknad för energi. Det är det som statsministrarna i medlemsländerna har kommit överens om. Det låter bra inför framtiden, allra helst om det hade varit så att det handlade om ett långsiktigt mål. Men detta

ska ske på mycket kort tid, vilket statsministern också redogjorde för. Redan 2014 ska vi ha uppnått detta, och nu är det 2011.

Vi kan just nu i Sverige se att elpriserna är oerhört höga och att det sitter medborgare runt om i vårt land som inte vet hur de ska klara att betala sin elräkning. Då kan man börja fundera på om statsministrarna har tagit ett realistiskt beslut i förhållande till vad detta kommer att få för konsekvenser just på elpriset.

Statsministern sade i ett tidigare inlägg att man inte skulle se detta i ett sammanhang. Men det är klart att detta påverkar priset utifrån hur snabbt man bygger ut och vilka kostnader det blir. Det kan man väl ändå inte bortse från? Utifrån detta kan man fundera över om regeringen och statsministern bara ser i stuprör.

En annan sak som saknades i slutsatserna är konsumentperspektivet. Var det uppe på agendan?

Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Fru talman! Låt mig inskräpa att texten i slutsatserna möjligen är något oklart formulerad. Det kan möjligen tolkas som att vi har slagit fast att allt ska kunna flöda över gränserna 2014. Men det var mycket tydligt för oss som förde diskussionen att det mer handlade om de legala grunderna för att möjliggöra denna utbyggnad. Det är två skilda saker. Jag tror att alla förstår att vi fram till 2014 inte kommer att ha byggt ihop alla energisystem med all den infrastruktur som det kräver och att ha allt på plats inom tre år, utan det handlar mer om de legala förutsättningarna. Det bygger på att i nationell lagstiftning helt enkelt tillåta gränsöverskridande energitransporter. Det kommer att behövas. Vi ska komma ihåg att det fortfarande är en mycket liten energiandel som är gränsöverskridande. Huvudsakligen är det fortsatt så att detta med energiproduktion och energianvändning är väldigt nationellt. Det är snarare i en framtid som vi tror att det som vi pekar på är bättre.

Låt mig bara påpeka en sak eftersom det nog finns inbakat i Carina Adolfssons Elgestams fråga. Om man är oroad för prismekanismerna – vi har ett sätt att sätta priser i Sverige som nu är Nord Pool-integrerat, alltså att elpriserna sätts i närområdet – och tycker att priserna är höga ska man förstärka produktionskapaciteten. Då ska man inte lägga ned kärnkraftverk. Vi kan föra en inhemsk diskussion om vilka partier som tycker vad i denna riksdag. Men det påverkar till slut om man stänger ned den produktion som man har. Då åker marginalkostnaden upp, och då blir det dyrare. Det är nog mer den inhemska diskussionen som vi i så fall ska avsluta snarare än att göra oss oroliga för vad jag menar förbättrar leveranssäkerheten och dessutom möjliggör för den framtida. Jag tror att vår produktionskapacitet kommer att byggas ut så att vi också kan få exportinkomster och jobb tack vare detta.

Anf. 36 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Jag kan inte låta bli att reflektera över det som statsministern säger och som handlar om kärnkraft. Är sanningen inte snarare att när man rationaliserar och effektiviserar klarar man att producera lika mycket som man har gjort tidigare? Det är nog inte där som problemet finns angående kärnkraften.

Prot. 2010/11:55

8 februari

*Information från
regeringen*

Däremot blir jag mycket oroad när statsministern säger att när statsministrarna träffas på toppmöten är ni oklara i formuleringen. Då kan kammaren kanske fundera över hur mycket vi ska lita på det material som vi får ta del av innan statsministern åker.

Den inre marknaden bör förverkligas senast 2014 så att gas och elektricitet kan flöda fritt. Ska vi inte lita på att det är detta som gäller? Det blir lite märkligt.

Jag fick inget svar angående konsumentperspektivet och att olika sociala grupper kanske får betala priset för denna snabba utveckling.

Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Fru talman! Efter många år i politiken kan jag avslöja att det ofta finns texter som man kan tvista om och tolka. Den dag som ni tror att vi har övergivit det har vi nog övergivit idén om hur politik och demokrati fungerar.

Låt mig påpeka en annan sak som är tydlig för oss som ofta är på dessa EU-möten. Det skiljer ofta mellan olika översättningar. Den engelska versionen av det som Carina Adolfsson Elgestam just läste upp är följande: "The internal market should be completed by 2014 so as to allow gas and electricity to flow freely."

Det står alltså: "so as to allow". Möjligen tappade vi något i översättningen där. "So as to allow" handlar mer om att få på plats den legala grunden för att sedan möjliggöra det som alltså inte fullt ut ska komma på plats 2014.

Jag är övertygad om att om jag hade läst den franska versionen hade vi kunnat ha en diskussion om huruvida den franska tolkningen möjligen var ytterligare något annorlunda.

Detta är inte ett försök att raljera, utan det är så att säga en realistisk bild av hur vi ofta får jobba med denna typ av texter.

Vi diskuterade inte konsumentperspektiv eftersom det nu handlar väldigt mycket om denna utbyggnad och hur den ska finansieras. Vi kan ibland också diskutera hur mycket av konsumentansvar som ska ligga på EU-nivå. Här är det mycket viktigt att vara konsumentaktiv i Sverige och naturligtvis att föra en politik som gör att priserna kan pressas. Jag tror att man måste blanda – både att spara och hålla produktionskapaciteten uppe – annars kommer det att påverka prisbilden.

Anf. 38 JOHNNY MUNKHAMMAR (M):

Fru talman! Den ekonomiska forskningen har inte varit nådig mot så kallad stimulanspolitik. Skattemedel slösas på verkningsslösa projekt, gamla strukturer i ekonomin konserveras och, inte minst, skuldbergen växer.

Sällan har forskning bekräftats så kraftfullt som i samband med finanskrisen. Populister ropade att politiker skulle göra något, och politiker sprang in i den fälla som handlar om att spendera skattebetalarnas pengar.

John Maynard Keynes sade: I det långa loppet är vi alla döda. Men hans idéer tycks leva extremt länge.

De länder som mest rusade in i den keynesianska stimulanspolitiken fördubblade sin statsskuld och kommer nu inte ur nedgången. Skulderna

skapar dessutom den största risk som vi nu har för en ny ekonomisk global kris.

Sedan finns det länder som Sverige och Tyskland och kanske Estland som undvek denna dikeskörning och som nu utvecklas bra och snabbt tar sig ur krisen.

Jag såg att det i slutsatserna från rådet står att den ekonomiska utvecklingen nu är god i Europa och att det är mycket positivt att den ser bättre ut.

Men finns det, enligt statsministern, en insikt inom övriga EU om att vi måste fortsätta med tillväxtreformer och fortsätta sträva efter budgetbalans och inte köra med stimulanspolitik och underskott, så att man inte börjar säga att det nu ser så bra ut att man slipper den typen av obehagliga beslut?

Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Fru talman! I detta finns inbyggt svårigheten att försöka bedöma var man befinner sig i en konjunktur. Är det bra eller dåliga tider?

I historieböckerna brukar vi kunna pricka in det. I efterhand är vi duktiga på att berätta när det var bra och när det var dåligt. Men just när vi lever i det har vi ibland svårt att berätta om det är bra eller dåliga tider.

Illustrationen av detta är mycket riktigt att vi skriver att det är bättre tider nu. Jag kan påpeka att många delar av Europa inte tycker det. En hel del av våra problemtyngda länder har inte alls den situationen och utgångspunkten. Det är mer en sorts reflexion av en världsekonomi som har återhämtat sig och delar av världen där det nu går något bättre och delar av Europa där vi också ser förbättringar.

Problemet är att när det blir fall i efterfrågan är många överens om att det nu gäller att hålla uppe efterfrågan för att inte få skadeverkningar. Det ägnade sig också EU åt. Hösten 2008 satt vi och diskuterade kortsiktiga stimulanspaket. Sverige var en del av detta. Vi byggde ut, förutom våra automatiska stabilisatorer, också egna krispaket.

Problemet är: När är det sedan bättre tider? När drar man tillbaka stimulanserna? Det är svårt att nå enighet om. Framför allt är det så att om stimulanser ligger kvar för länge urholkas de offentliga finanserna, det vill säga att vi har lånefinansierad konsumtion i stora delar av Europa och inte minst i USA.

Har alla lärt sig läxan? Nej, det är nog svårt att påstå därför att i realiteten innebär ett återförande till balans att man sätter in mycket stora saneringsprogram – högre skatter, lägre utgifter – och det är på kort sikt inte populärt.

Vi kan peka på vår erfarenhet. Börjar man bedriva reformpolitik och sanera sina finanser går det oftast fortare än man först trott. Men man måste vara handfast och tydlig i att det är detta som ska göras.

Ett tillägg: Det förs ibland från USA och andra mycket stora ekonomier resonemang som att stimulanspolitik kan bedrivas över en mycket lång tid utan någon skadeverkan. Men se det går inte; det vet de små öppna ekonomierna. I vår typ av ekonomier blir vi mycket snabbare marknadsdrivna och marknadsstraffade av den typen av beteende. Vi måste mycket tydligare slå vakt om att vi har balans och ordning i våra offentliga finanser jämfört med vad som i sammanhanget är möjligt för

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Information från
regeringen*

en större ekonomi, inte minst en ekonomi som den amerikanska. Den insikten finns hos många fler.

Johnny Munkhammar, svaret är att det nog är blandat hur det ser ut kring detta och att det därför fortsatt finns ett behov av att driva våra tydliga ståndpunkter om ordning och reda i offentliga finanser.

Anf. 40 JOHNNY MUNKHAMMAR (M):

Fru talman! Tack så mycket för det svaret, statsministern! Det verkar mycket lovande att vi ska fortsätta att driva den typen av ståndpunkter. Det är fantastiskt viktigt eftersom det skuldberg som nu finns inte bara sätter stopp för länder att ta sig ur krisen utan också gräver ett hål som gör att risken blir mycket stor att detta skapar nästa globala kris.

Den här typen av tillväxtreformer och reformer för budgetbalans har ett kortsiktigt politiskt pris. Det är naturligtvis alltid lätt att kanske från en politisk position ge allt åt alla i stället för att ganska ofta säga nej till offentliga utgifter. Men när man sedan ska genomföra tillväxtreformer – till exempel avreglering av elmarknaden – sitter det alltid någon monopolist där som har sina privilegier och som kommer att bli arg på avregleringen, så det finns ett kortsiktigt pris när det gäller att genomföra viktiga tillväxtreformer.

Ifall man nu får en chans att säga att det ändå går bra, kommer man då inte i allt högre grad att börja säga att vi inte behöver genomföra tillväxtreformerna just för att slippa det kortsiktiga politiska priset?

Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Fru talman! Jag får säga det uppenbara, nämligen att det absolut finns en sådan risk. Det finns en stor oro när det gäller att vara tillräckligt pådrivande på reformsidan. Fortsatt finns i en del länder en sorts föreställning om att man kan underskottsdriva sina ekonomier över en längre tid.

Låt oss minnas att världen ibland säger att det finns stora länder och rika länder som lever över sina tillgångar, och låt oss notera att det är just dessa rika länder som nu kraftigt underfinansierar sina budgetar; de lever kraftigt över sina tillgångar. Det gäller USA, Storbritannien, Frankrike och Spanien – länder som utöver att de redan har en stor rikedom inte håller ihop inkomster och utgifter. Det får en långtgående verkan.

Den kollektiva skuldbildningen till följd av detta dammsuger världen på resurser till att finansiera underskotten och omsätta skulderna. Det påverkar världsekonomin negativt, så det får också en påverkan utanför dessa länder, till och med ett så stort land som USA. Det är ytterligare ett skäl till att vi bör vara kritiska. Det här är inte hållbart. Det är inte hållbart nu. Det är inte hållbart över tid. Det är inte hållbart eftersom det skickar notan till framtida generationer. Det är inte hållbart eftersom det skapar obalanser i hela världen.

Man måste helt enkelt rätta mun efter matsäcken och se till att ha ordning i sina offentliga finanser. Sverige kommer fortsatt att vara pådrivande för att det ska gälla inte bara Sverige utan också övriga länder, inte minst de rikaste och mest utvecklade länderna.

Anf. 42 BJÖRN VON SYDOW (S):

Fru talman och herr statsminister! Jag vill anknyta till den diskussion vi haft mellan kammaren och statsministern om den ekonomiska politi-

ken. I mycket sympatiserar jag med statsministerns syn på vad som ligger i den fransk-tyska inriktningen.

Jag skulle, statsministern, vilja väcka frågan om vad vi nu gör. Statsministern har sagt att detta var för tidigt väckt och att en hel del av detta rimligen ligger i nationell kompetens.

Jag väcker frågan därför att jag har två tidigare erfarenheter. Jag var ordförande för EU 96 – en utredning som försökte skapa en dialog i samhället och mellan partierna om den konstitutionella inriktningen. Nog var jag, kan jag säga, när jag var talman aktiv för att riksdagen, särskilt utskotten och partigrupperna, skulle ha mer direkt att göra med EU-hanteringen.

Min fråga till statsministern när Van Rompuy kommer hit och vill få synpunkter är följande: Hur ska statsministern som leder en minoritetsregering kunna ha auktoritativa svar till Van Rompuy? Frankrikes och Tysklands diplomati lär inte avstanna nu under tiden. Tiden är knapp, och vi har ett riksdagsskick, en demokrati och en rättsordning som kräver mycket i alla de frågeställningar som statsministern ska belysa.

Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Fru talman! Precis som Björn von Sydow beskriver är EU som projekt och som samarbete i rörelse; det utvecklas och har utvecklats mycket snabbt under senare år, från mina utgångspunkter huvudsakligen i positiv riktning, för att möta uppkommande problem och frågor där man tidigare inte haft kunnande eller möjligheter att samarbeta i klimatfrågan, vid finanskriser och vid krispaketkoordinering av olika slag.

Ibland finns det naturligtvis exempel på enskilda länder eller olika förslag där man löper vidare bortom vad fördrag och det nuvarande samarbetet tillåter där det befinner sig.

Om jag får ett telefonsamtal från Herman Van Rompuy – här vill jag understryka att det står i toppmötesslutsatserna att han ska göra koordineringen med eurozonens länder, huvudsakligen inte med de tio länder som står utanför eurosamarbetet – är min uppfattning ändå: Låt oss börja med att leva efter de regler vi har. Låt oss seriöst genomföra alla förslag som nu ligger på bordet, förslag om ökad kontroll och ökade möjligheter att se till att budget och liknande efterlevs. Och låt oss först därefter diskutera eventuell ytterligare koordinering. Ska ytterligare koordinering ske, då ska det vara så som det står: i enlighet med fördragen. Det fick vi in som en referens. Det står tydligt att den inte heller ska stå i konflikt med den inre marknaden.

Det är synpunkter som jag anser att jag i Sveriges riksdag har stöd för att framföra. Blir det andra typer av diskussioner ska vi naturligtvis gå till riksdagen och EU-nämnden och föra fram de diskussionerna och där diskutera innan vi framför det till EU:s olika representanter.

Anf. 44 BJÖRN VON SYDOW (S):

Fru talman! När jag gick hit förberedde jag mig genom att titta i vårt kära lilla Lissabonfördrag. Det är faktiskt så att också vi som inte tillhör eurozonen har en omfattande koordinering kring den ekonomiska politiken. Eurozonens länder måste koordinera sin politik i enlighet med det som de tio ytterligare länderna gör. Jag anser att statsministern och Sverige mycket väl kan ha en ganska offensiv hållning där.

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Information från
regeringen*

Statsministern har också varit den som ledde igenom Lissabonfördraget både på europeisk nivå och här. Statsministern var även den som spelade en utslagsgivande roll för att den reformering av våra grundlagar som gjordes också skedde. Däri ligger ganska mycket om regleringen av finansmakten och så vidare.

Min fråga till statsministern är: Skulle det inte vara värdefullt att regeringen kom med en skrivelse till riksdagen så att vi får en behandling av de rättsliga frågeställningarna, av de politiska frågeställningarna, och så att utskott och partigrupper i pappersform får en möjlighet till en tydlig dialog med regeringen?

Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Fru talman! Vi är naturligtvis öppna för att alltid föra en diskussion om hur dialogen, som Björn von Sydow uttrycker det, mellan riksdag och regering i det här fallet ska se ut. Vi har EU-nämnden och vi har det vi just nu gör, återrapportering från toppmöten. Det kan också finnas andra former. Jag ser en stor aktivitet i riksdagens utskott också när det gäller att förankra och diskutera och att följa upp EU-politik.

Låt mig understryka det som Björn von Sydow mycket riktigt säger, nämligen att Sverige verkligen är en del både av stabilitets- och tillväxtpakten och av andra ansträngningar för att ha en god ordning i Europas ekonomi. Fortsatt är det så att man betraktar Sverige som på väg in i eurosamarbetet. Det är bara det att svenska folket i folkomröstning har sagt nej till detta. Men det gällde bara själva inträdet i den gemensamma valutan. I övriga ansträngningar för att ha god ordning i den europeiska ekonomin är vi en del och vill fortsätta att vara det. Det är en väg att ge oss inflytande och en väg när det gäller att kunna påverka för att ha god ordning i Europas ekonomi. Därom tvistar vi inte.

Vi får, som sagt, återkomma till exakt vilka former som kan vara lämpliga för vår dialog.

Anf. 46 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman och herr statsminister! Vi som har förmånen att träffa väldigt många människor på olika håll i vårt land och på andra ställen i Europa vet att EU-projektet, den europeiska unionen, är en skör planta som måste vårdas med omsorg. Begreppet "Bryssel" omfattas inte av alla med värme och glädje.

Min fråga är därför hur statsministern bedömer det fransk-tyska utspelet, som var tunt till sin substans men tydligt i alla fall, i förhållande till andra länder. Vilken signal sänder det ut till andra länders medborgare om vi får en kärna av EU som inte omfattas med den värme som jag i motsats till Jonas Sjöstedt hoppas ska riva hinder och gränser i hela EU-projektet?

Anf. 47 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Fru talman! Jag kan i mångt och mycket hålla med i den beskrivning Gunnar Andrén ger av värdet av att förstå att utveckla EU på ett sätt som gör att alla känner delaktighet och också kan följa med i projektets sätt att utvecklas.

Det finns nu i delar av EU en känsla av att man får påtryckningar utifrån. "Utifrån" betyder väldigt ofta EU, Bryssels institutioner och andra

länder som har åsikter om hur ett enskilt land ska göra. Det är klart att det möter motreaktioner. Det blir en sorts känsla av att man inte får styra själv, och det där ska vi vara försiktiga med. Det finns nationell stolthet och nationell suveränitet som fortsatt ska respekteras.

Jag försökte därför balanserat säga inte bara hur jag uppfattar franskt ansvarstagande – för det uppfattar jag – genom åren utan också hur det naturligtvis ibland kommer utspel som leder till mycket skarpa reaktioner. Det har framgått av medierapporteringen från många regeringschefer – i sin oklarhet, vill jag säga. Det framställdes som något stort utan att i substans vara färdigt, och det var inte heller presenterat på ett sätt som alla kunde förhålla sig till.

Detta har nog lett till en hel del nationella följdiskussioner, och det kommer naturligtvis också att påverka den fortsatta hanteringen intill det marstoppmöte där jag hoppas att det man nu presenterade antingen ska vara mer konkret eller, i delar, tydligare avvisat.

Anf. 48 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Tack, statsministern! Vi har nu fått höra att översättningarna kanske inte är de bästa, så jag går tillbaka till den fråga Åsa Romson tog upp när det gäller försörjningsdirektivet och försörjningstryggheten.

I den svenska översättningen av rådets slutsatser står det nämligen: ”För att försörjningstryggheten ska ökas ytterligare bör Europas potential för hållbar utvinning och användning av konventionella och okonventionella (skiffergas och oljeskiffer) fossila bränsleresurser bedömas.”

Jag tolkar att Sverige ligger i Europa och är en del av denna försörjningstrygghet. Min fråga till statsministern är alltså: Innefattar detta ny brytning av oljeskiffer och skiffergas i Sverige, till exempel i Kumla och på Skaraborgsslätten?

Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Fru talman! Låt oss komma ihåg att energimixen och hur vi väljer att utforma den är nationell kompetens och bör så förbli. Den råder vi alltså över själva.

Detta återspeglar ett försök att få ihop de delar av Europa som tycker att utökad fossil bränsleutvinning och transport av fossila bränslen är mycket viktigt och någonting man gärna ser EU-finansiering och EU-stöd för med de delar av Europa som är mer oroade för miljömässiga konsekvenser och snarare skulle vilja se mer av klimatstyrning, det vill säga den svenska positionen. Det är därför vi talar om hållbar utvinning i detta fall.

Svensk utgångspunkt har det dock inte varit. Det är naturligtvis inte heller så att vi har föreslagit denna text, utan den kommer från länder med andra ambitioner. Så är det ofta.

Som sagt: Vi tyckte att det var tillfyllest att vi har vår nationella suveränitet att fatta våra egna beslut och att vi dessutom fick denna referens till hållbarhet. Vi har rent allmänt framfört att vi inte anser att EU:s skattepengar ska användas i denna mening. Det är för övrigt någonting vi kommer att återkomma till i dialog och diskussion om EU:s kommande framtidsbudget.

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Information från
regeringen*

Anf. 50 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag tolkar statsministerns svar som att försörjningstryggheten när det gäller Europa kan tolkas som att Sverige ibland deltar och ibland inte, apropå diskussionen om att Europas potential för hållbar utvinning och användning av konventionella och okonventionella bränsleresurser skulle bedömas.

Jag tolkade det som att hela detta paket handlar om vad man gör tillsammans i Europa. Har jag förstått rätt av statsministern att så inte är fallet?

Anf. 51 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Fru talman! Återigen: Den nationella energimixen är vi suveräna att själva fatta beslut om. Du kan alltså inte sitta på ett toppmöte där de bestämmer att Sverige ska bygga mer kärnkraft. Därför är det inte så att vi fattar beslut gränsöverskridande för hur andra länder ska sätta ihop sin energimix. Det får vi i stället göra själva.

Däremot förs en diskussion om hur EU-systemet ska vara behjälpligt för att få på plats en ökad sammanbindning av energisystemet. Länder trycker också på för att få mer av EU-finansiering för en del av produktionen, och där håller inte vi med. Det kommer vi att återkomma till.

Att det finns olika uppfattningar tror jag att vi får ha respekt för. Det är 27 suveräna demokratier som inte har exakt samma ståndpunkter, och vi försöker lära oss att leva tillsammans och hitta gemensamma beslut i denna typ av texter trots att vi har lite olika utgångspunkter. Detta är ett exempel på det.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Aktuell debatt: Licensjakt på varg

Anf. 52 JENS HOLM (V):

Fru talman! Tack, kära riksdagskolleger, för att vi tillsammans kunde besluta oss för att arrangera denna viktiga debatt. Tack även till miljöminister Andreas Carlgren som är här och debatterar med oss i dag!

Vi vet att vargen är fridlyst i Sverige sedan 1966 och att vargen också skyddas av internationella åtaganden som Sverige har tagit på sig genom EU och FN. Trots detta startade licensjakt på varg i Sverige för andra gången.

Det är 20 vargar som ska få skjutas. Såvitt jag vet är det 19 som har skjutits fram till i dag. Det har kritiserats av EU. EU-kommissionen menar att det är ett brott mot EU:s art- och habitatdirektiv. Det kommer nu att granskas av EU:s jurister.

Man ska också komma ihåg att den anmälan som EU har gjort mot Sverige hade föregåtts av en mängd korrespondensbrev mellan Miljödepartementet och EU-kommissionen. Trots det valde man från Sverige att gå vidare med licensjakten.

Vi har i dag möjligheten att gå djupare in på vad licensjakten innebär för vargarna och möjligheten att vi ska kunna ha en livskraftig vargstam i Sverige. Jag ser väldigt mycket fram emot den debatten och att lyssna på

er andra riksdagskolleger och inte minst miljöministern som är här med oss i dag.

Prot. 2010/11:55
8 februari

Anf. 53 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Också jag vill tacka för att vi i dag har den här debatten. Det är en viktig fråga som engagerar många. Låt mig också på en gång slå fast den viktiga kunskap vi har. Det finns bara ett sätt att rädda vargen. Det är att få in nya vargar och komma till rätta med inavel och smal genetik.

Det bekräftas i dag av Rovdjursutredningens internationella forskarpanel i en debattartikel. Forskarna där talar om ”den alarmerande höga inavelsgraden”. Än en gång beskriver de hur vargarna i genomsnitt är mer besläktade än om vargarna hade varit helsyskon med varandra.

De beskriver skadorna som kan komma av det. Den slutsats de har, som är viktigast av alla, är att viktigast på kort sikt är att åtgärda inaveln. Det bekräftar också rovdjurspolitikens inriktning som riksdagen och regeringen har ställt sig bakom redan 2009.

Vad var den då?

För det första: Vargarna kan bara räddas om vi kommer till rätta med inaveln. Därför ska vi se till att få in nya.

För det andra: För att få in nya och göra det åtminstone acceptabelt för de människor som är berörda ute i bygderna måste det kombineras med en begränsning av vargarnas tillväxt och därför en begränsad och mycket kontrollerad jakt.

För det tredje: Rovdjurspolitiken kan bara bli trovärdig om den förenar olika intressen och förankras bland människor. Därför flyttas beslutet ned närmare människorna som är berörda till viltförvaltningsdelegationer som samlar jägare, landsbygdsföreträdare och naturvårdare.

Den politiken samlade i stora delar också en bred majoritet här i riksdagen, och jag tycker att det var bra. Den har börjat granskas. Den har granskats till exempel av de europeiska rovdjursexperterna, Den europeiska expertgruppen för stora rovdjur. Det är EU-kommissionens rådgivande organ i rovdjursfrågor.

Vad säger de? Jo, de säger det som kom som en slutsats för några dagar sedan. Detta är en rovdjurspolitik som samtidigt tar itu med de två största hoten mot vargarna, nämligen den låga acceptansen och den höga inaveln. De säger att Sveriges vargjakt inte strider mot EU:s art- och habitatdirektiv och att de står bakom det. De bekräftar också att den inte äventyrar vargstammens utveckling mot långsiktig livskraft.

Eftersom de svenska vargarna är bland de mest välstuderade och genomforskade i världen klarar man att ha en stark kontroll och uppföljning av jakten. Sammanlagt är det få europeiska länder som når upp till den svenska rovdjurspolitikens höga standard.

Nyligen var det också forskare vid Göteborgs universitet som studerade offentliga sektorn som gjorde studier. Har den här politiken också gjort att det är mer acceptabelt för människor och mer förankrat bland människor? Det de kom fram till var att licensjakten har gynnat förutsättningarna för ökad lokal delaktighet och inflytande. De kom också fram till att de berörda upplever att landsbygdens invånare återigen har getts möjligheten att påverka sin situation och få inflytande på sin lokala omgivning.

*Aktuell debatt:
Licensjakt på varg*

I höstas var vi många som var oerhört engagerade i FN:s konferens för biologisk mångfald i Nagoya i Japan. Ett huvudtema i den strategi som Nagoyakonferensen beslutade om var att ta med de berörda människorna i naturvårdsarbetet. Det handlar om att skapa lokal delaktighet och engagera lokala samhällen. Organisationerna behöver vara med liksom den privata sektorn och många andra. Det var vad vi sade på konferensen om biologisk mångfald i Nagoya.

Delaktighet och lokal förankring är dessutom ett genomgående tema i hela konventionen om biologisk mångfald. Ska vi inte bygga på det? Min slutsats är: Vi ska ta ansvar för vargarnas livsförutsättningar, men vi ska också ta ansvar för människornas situation i hela landet. Den svenska rovdjurspolitiken ska utformas här i Sverige nära dem som är berörda och inte i Bryssel. Vi behöver modern, stegvis utvecklad och lokalt förankrad naturvårdspolitik, inte naturvård byggd på stelbenta och centralistiska direktiv.

Det ligger i linje med våra internationella strävanden. Det ligger i linje med bygdernas och de berörda människornas intresse. Det stämmer med art- och habitatdirektivet och expertbedömningarna och vetenskapen. Det är därför vi så hårt driver en sådan politik. Den är hård därför att vi vill uppnå viktiga resultat. Den är mjuk därför att vi med den samarbetar med de människor som är berörda.

(Applåder)

Anf. 54 JENS HOLM (V):

Fru talman! Också jag läste DN Debatt i morse. Jag slogs av att de internationella forskarna säger precis det som vi som är kritiska har sagt hela tiden i debatten. Det behövs finnas fler vargar och inte färre i norra Europa. Andreas Carlgren är ibland mästare på nyspråk. Andreas Carlgren vill också ha fler vargar. Varför börjar man då med att skjuta vargarna? Känns inte det aningen bakvänt?

Jag tror att jag vet varför regeringen tycker att man ska ha en licensjakt på 20 vargar. Man brukar säga att man ska stärka den genetiska statusen hos de vargar som vi redan har här. Men än så länge har inte regeringen vidtagit några som helst åtgärder för att den genetiska statusen ska stärkas för att de vargar som finns här ska bli friskare. Det man har beslutat om är att man återigen ska ha licensjakt på varg.

När jag debatterade senast med Andreas Carlgren här i kammaren talade miljöministern om att det skulle inplanteras svenska vargar från de svenska djurparkerna. Jag tyckte att det lät ganska intressant. Jag frågade: Har du någon plan för det? Är de svenska djurparkerna med på det? Nu hörs det inte ett knyst längre om det. Det verkade inte som att de svenska djurparkerna ens var tillfrågade om regeringens åtgärd att ta valpar från djurparkerna. Kan miljöministern dementera eller bekräfta att det ska planteras in vargar från djurparkerna?

En annan plan som vi nu hör om oftare är att det ska planteras in valpar från Finland eller kanske särskilt från Ryssland. Det kanske kan vara intressant. Vad är planen för det egentligen? Är vi säkra på att de djuren är friska och till exempel inte har mask eller rabies? Planterar man in sådana djur blir problemet bara större.

Nej, när det gäller att vargstammen ska stärkas finns det än så länge inga konkreta åtgärder från regeringen på den fronten. Det tycker jag är

upprörande. Det enda man gör är att man är väldigt snara med att tillåta den här jakten.

Det andra benet som regeringen står på är, som miljöministern säger, att vi måste öka acceptansen för vargen i Sverige. Det är därför man tillåter licensjakten.

Jag vet inte om ni här inne har märkt av någon ökad acceptans. Jag tycker i alla fall inte att jag märker det hos jägarna när jag läser på deras hemsidor och i deras tidningar – ja, vi hör kort och kort vad de säger – utan de vill bara skjuta ännu fler vargar. Många jaktlag bojkottar den här jakten just därför att de tycker att det är så få vargar som man får skjuta. Vi ser också att tjuvjakten ökar, inte minskar, i Sverige. Så sent som i dag, i förmiddags, hittade man en ny vargtik utanför Bollnäs som var skjuten helt illegalt.

Nej, jag tror att det finns ett annat skäl för regeringen att tillåta licensjakt återigen i Sverige. Det är att man vill gå den högljudda jägaropinionen till mötes. Man gör nästan vad som helst för att vinna deras röster. Då får vi också det här resultatet: Vi får en ganska urskillningslös jakt. Vi får vargar som är skjutna på ett sätt som inte borde vara acceptabelt bland seriösa jägare.

Här ser vi en bild på en vargtik som har fått ett skott rakt igenom buken. Bilden togs för några veckor sedan i Dalarna, en bit utanför Ludvika. Den här varghonan har plågats länge innan hon avled. Så här skjuter man inte ett djur.

Hade man varit omsorgsfull i den här jakten hade man självklart bestämt sig för att målinriktat angripa de djur som är skadade och som inte bidrar något till den genetiska statusen för vargarna i Sverige, man skulle ha sett till att jägare från våra länsstyrelser hade fått sköta det här jobbet. Man hade inte släppt ut 7 000 jägare, mer än 300 jägare på varje varg, runt om i skogarna i Sverige. Men det är klart att då missar man ju chansen att vinna lite billiga röster hos en högljudd jägaropinion.

Nu har Sverige blivit anmält av EU-kommissionen för ett misstänkt brott mot EU:s art- och habitatdirektiv. Det är en väldigt allvarlig anmälan, och den hoppas jag att regeringen tar på största tänkbara allvar. Vi vet ju att vargen är skyddad av habitatdirektivet och att den är fridlyst. Ifall man ska skjuta djur får man göra det endast i undantagsfall, precis som man har fått göra tidigare i Sverige i form av skyddsjakt, om man vill skydda sig själv eller vill värna sina djur. Därför ser jag fram emot den kommande processen mellan Sverige och EU.

Anf. 55 HELEN PETTERSSON i Umeå (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Vänsterpartiet för att man tog initiativ till en debatt som är så viktig och så stor, framför allt i medierna.

Vi socialdemokrater vill ha en vargstam i Sverige. Att vi ska ha en vargstam i Sverige är alla partier som var med och beslutade om den senaste rovdjurslagstiftningen överens om. Vi är inte överens om hur stor stammen ska vara. Vi är inte överens om var i Sverige den ska finnas. Vi är därmed inte överens om hur många vargar som krävs för en livskraftig stam. Men vi har ändå alla samma utgångspunkt, och det är viktigt att poängtera den: Vi vill alla ha en vargstam i Sverige.

Miljöminister Carlgren brukar nämna att över 80 procent i riksdagen står bakom beslutet om licensjakt. Det stämmer rent faktamässigt. Vi är

Prot. 2010/11:55
8 februari

Aktuell debatt:

Licensjakt på varg

också för en licensjakt på varg, men det var också det enda som vi var överens med regeringen om just när det gällde vargpolitiken. Att retoriskt försöka luta hela sin vargpolitik på ett stöd från oss håller faktiskt inte.

Vår politik om vargen är långsiktig. Vi lade fram ett förslag om en 20-årsplan för att förstärka genetiken och därmed den långsiktiga livskraften i vargstammen. Regeringen lade fram en plan som sträckte sig fram till 2014 med utvärdering 2012. Vi sade redan då att det är rätt oseriöst att tro att man kan rätta till den genetiska statusen hos en viltstam på bara några år. Det andas en okunskap som gör mig orolig.

Nu har det visat sig att oron är ganska befogad. I samband med årets vargjakt kallade miljöministern till presskonferens för att berätta om hur regeringen nu ska börja utplanteringen av valpar redan i vår. Planteringen skulle ske, precis som Jens Holm sade, med valpar från svenska djurparker.

Direkt efter presskonferensen kom det signaler från de svenska djurparkerna om att det var omöjligt. Man behöver år för att förbereda en sådan sak. Dessutom har vi inga genetiskt starka djur i de svenska djurparkerna. Så pinsamt, så okunnigt och oseriöst! Om ingen på Miljödepartementet bemödade sig om att ens ringa till de svenska djurparkerna före presskonferensen, hur ska vi då kunna lita på att andra förslag från regeringen i den här frågan är mer förberedda?

Miljöministern sade vid förra årets jakt att man jagade för att bättra på den genetiska statusen hos djuren. Alla djur som sköts i fjol var friska. Vi är inte speciellt förvånade. Vi har inte en stam med halta och lytta vargar som springer runt i de svenska skogarna, även om det ibland kan låta så i debatten.

Faktum är att den enda i dag synliga effekten på vargstammens dåliga genetik är att det föds lite mindre valpkullar. Däremot kommer vargstammen att få rent fysiska problem på sikt om inte den genetiska basen utökas. Och det finns hopp där. Vi har redan nu fått in varg som har kommit in i landet alldeles på egen hand och fått valpar. Det är jättebra, men det räcker inte.

I år säger Carlgren att han vill ha vargjakt för att öka acceptansen för varg hos jägarna. Jag hoppas att ministern är väldigt felciterad där. Om man tror att jägares acceptans av någon viltart beror på om de får skjuta den eller inte, säger det mer om ens egen människosyn än om jägarens syn på viltet.

Vi socialdemokrater vill ha en fortsatt licensjakt på varg. Den ska vara begränsad. Den ska vara fortsatt välorganiserad. Anledningen är att vi helt enkelt vill ge dem som bor i närheten av varg en chans att med hjälp av oss lära sig att hantera den. Vi vill jobba fram olika metoder och lösningar på de problem och konflikter som finns i dag så långt som det är möjligt.

Innan vi har fått acceptans för vargen kan vi inte låta stammen växa obegränsat. De som tjänar mest på att vi håller stammens storlek under kontroll på sikt är faktiskt vargarna. Att föra en politik som går på tvärs med vad de som lever med vargen vill gynnar ingen.

Vi anser att vi skulle ha behållit det senaste etappmålet som en långsiktig miniminivå. Och det var ett misstag att införa ett tak. Det var ett obegripligt grepp, om jag ska vara ärlig. Regeringen borde ha kunnat räkna ut att EU skulle reagera på det. Det är dessutom en siffra som är

helt utan betydelse. Taket har varit överskridet ända sedan det infördes, men det har inte haft någon betydelse i praktiken.

Självklart borde det vara en miniminivå som gäller både för vargens och för den regionala förvaltningens skull. Sätter man ett tak litar man ju inte på den regionala organisationens förmåga att själv förvalta.

Vi är också skeptiska till inplanteringen av varg. Där man har gjort det i världen har förtroendet för politiken fallit till väldigt låga nivåer och sedan stannat kvar där. Det vill vi inte. Det sista vi behöver nu är ett ännu sämre förtroende för den förda rovdjurspolitiken. Vi vill hellre underlätta den naturliga invandringen. Enligt experterna räcker det med en invandrad varg per år i 20 år för att vi ska få ordning på de genetiska problemen i den svenska vargstammen. Det känns mer seriöst än att plocka in 20 vargar på ett år, som regeringen helst vill göra. Det säger sig självt, i alla fall om det är acceptans och långsiktighet som man vill komma åt med sin vargpolitik.

Konflikterna kring jakten verkar enorma om man ser till medierna. Men fakta visar faktiskt på något annat. När man undersöker attityder visar det sig att en majoritet, en stor majoritet, av svenska folket vill ha en vargstam och att en stor majoritet av svenska folket vill ha fortsatt jakt på varg. Det finns ingen motsättning i det. Precis som i alla andra viltstammar – björn, älg och rådjur – bör vi förvalta vargen på en nivå som är hanterbar. Den politiken borde vi kunna landa i gemensamt.

Jag ser fram emot att höra de andra partiernas åsikter i den här debatten, kanske framför allt om var och hur många vargar vi ska ha framöver. Jag ser också fram emot att få återkomma till det i mitt andra inlägg.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ann-Kristine Johansson och Jan-Olof Larsson (båda S).

Anf. 56 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Fru talman! Vi moderater står upp för de sex stora rovdjuren i vårt land: björn, lo, varg, järv, kungsörn och säl. Det gör för övrigt hela Alliansen. Inget politiskt parti vad jag vet vill utrota någon av dessa stammar som är ett naturligt inslag i den svenska naturen. Det finns alltså ett utomordentligt brett stöd i Sveriges riksdag som garanti för deras fortlevnad.

Det finns även ett brett stöd hos medborgarna för våra rovdjur men också för att regleringen ska ske genom jakt. I vårt land har vi tillgång till en kunnig och en i alla samhällets delar väl förankrad jägarkår, vilket är glädjande.

Vi har troligen världens bästa viltstammar i vårt land sett till artrikedom och förekomst. Detta har inte skett av en slump utan är en effekt av åtgärder från oss människor. Flera av våra arter har varit utrotade eller utrotningshotade, till exempel älg, vildsvin, varg, järv, lo och kungsörn.

Fyra av de stora rovdjuren har valt att huvudsakligen etablera sig på en tredjedel av landets yta, nämligen Mellansverige. Där får man bära merparten av dem. Givetvis skapar detta konflikter med etablerade verksamheter som boskapsskötsel, fåboddrift, renskötsel och jakt.

All förvaltning kräver en avvägning för att man ska få den balans och den acceptans som är ett måste för att samspelet ska fungera långsiktigt

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Aktuell debatt:
Licensjakt på varg*

och verklig balans uppnås. Balans handlar om att det måste finnas foder till växtätarna, tillräckligt med bytesdjur för rovdjuren och utrymme för mänskliga aktiviteter. Denna balans är vad vi för närvarande är på väg att åstadkomma även när det gäller vargstammen.

Vi har ett etappmål om 20 föryngringar, vilket motsvarar ungefär 200 vargar. När detta uppnåddes beslutade riksdagen att taket ska ligga på 210 vargar under den tid som en utvärdering görs.

Under många år förekom det bittra klagomål på att tamdjursägare inte hade möjlighet att skydda sina djur mot rovdjursangrepp innan det var för sent. När alliansregeringen fick makten förra mandatperioden ändrades äntligen regelverket så att man nu på eget initiativ kan skydda sina djur innan det är för sent. Detta åstadkoms genom att ändra innehållet i den så kallade § 28 i jaktförordningen. Även då höjdes röster mot förslaget om att det skulle missbrukas av tamdjursägare och jägare. Ännu så länge har dock inget felaktigt bruk av § 28 skett.

Återigen har vi lyssnat till medborgarna och forskarna för att skapa en hållbar, framgångsrik och långsiktig rovdjurspolitik i alla delar.

För att uppnå balans när det gäller vargstammen bygger vi inom Alliansen vår politik på de tre grunddelar som miljöministern har redovisat.

Det är vanligt att det förekommer synpunkter när nya inslag i förvaltningen införs. Så var det även när det infördes jakt på lo och björn. Där har kritiken tystnat eftersom den förda politiken visat sig vara framgångsrik.

För närvarande är det förvaltningen av varg som är föremål för aktioner av olika slag. Vargstammen i vårt land är troligen den mest väldokumenterade i hela världen. De revirhårdande paren är dna-analyserade, och det finns ett komplett släkträd. Denna grundliga dokumentering ligger till grund för de åtgärder vi nu vidtar.

Jag lät riksdagens utredningstjänst göra en utredning om hur mycket pengar vi använder till den svenska rovdjurspolitiken per år. Jag försökte få det fördelat på djurslag, men det var inte möjligt. Det gick inte heller att få en kvalitetssäkrad totalsumma. Jag har i en egen beräkning kommit fram till att det rör sig om drygt 200 miljoner kronor per år. Det kan nämnas att i *Rovdjursutredningen* från 2007 framkom en siffra på 155 miljoner per år. Detta visar på vilket allvar vi genomför rovdjurspolitiken. Jag tror inte att det finns något annat land i världen som per invånare lägger mer pengar på sin rovdjurspolitik än vi i Sverige.

Minskade jakten 2010 vargstammen? Våren 2009 fanns det 31 intakta vargpar som gav upphov till 23 föryngringar. Våren 2010, ett år senare och efter den genomförda jakten, hade vi 34 intakta par, alltså ytterligare 3 intakta par, som gav upphov till minst 23 föryngringar, kanske uppemot 27. Detta visar att riksdagens beslut om högst 210 vargar uppfylls med råge och att tillväxten inte på något sätt är hotad.

Forskningen i vårt land och i ansedda LCIE, som är den grupp som tog fram riktlinjerna till EU, anser att den svenska vargjakten följer EU:s regelverk. Det är viktigt att notera.

Det gäller att som politiker ta ansvar för helheten och väga samman alla motstående intressen och att inte gå den enkla vägen genom att sätta skygglappar för ögonen och endast företräda *ett* särintresse.

(Applåder)

Fru talman! Jag tackar Vänsterpartiet för att ha begärt en intressant debatt om ett aktuellt och viktigt ämne. Denna debatt handlar om licensjakt på varg.

Jag förstår att miljöministern med flera gärna talar om andra frågor också, men licensjakt är en urskillningslös jaktform vars syfte är att hålla vargstammen i schack. Det är en jakt som riskerar att döda friska och till och med genetiskt viktiga individer. Det är en jakt som i år har dödat flera vargpar som har varit på gång att bilda sina första kull. Det är en jakt som till skillnad från skyddsjakten inte riktas mot de vargar som orsakar problem utan blint mot de vargar som hamnar i jägarnas kikarsikten.

Vi i denna kammare är inte oense om behovet av nya varggener. Nya gener kommer dock inte av att man skjuter djur, vilket regeringsföreträdarna på något märkligt sätt vill mena. Det är snarare tvärtom. Vilken djurpark släpper ut sina valpar så att de hamnar mitt i jägarnas skottlinje?

Ministerns alla utspel om utsättning av varg de senaste månaderna är rent tragikomiska. Först beslutar regeringen att vargvalpar ska sättas ut i vår. Sedan träffar man djurparkerna som äger och har omsorg om valparna. Inte undra på att djurparkerna har invändningar. De senare turerna om införsel av ryska halvtama vargar får mig också att undra om det beslutet är lika dåligt förankrat.

Fru talman! Vi har hört regeringsföreträdare försöka göra en bild av att all deras politik går ut på att rädda vargen. Man pekar på uppdrag till utredningen, samtal med aktörer, forskningsgenomgångar, dna-tester – ja, man upprepar likt en papegoja att politiken är ett paket, att rovdjurspolitiken hänger ihop.

Jag tror inte att det är så. Det som händer i praktiken är tydligt. Det enda praktiska vi ser av regeringens rovdjurspolitik är de döda vargarna. Det vi hör är att varghatet inte har minskat.

Regeringen vill rädda vargen genom att göra den till bytesdjur. Man vill rädda vargen genom att skjuta den.

Det är fräckt att försöka komma undan debatten genom att säga att allt hänger ihop och är ett paket. Om vi är här för att debattera den urskillningslösa licensjakten vill jag att ministern går upp och svarar på varför denna jakt är nödvändig i detta paket.

Varför är inget vad gäller införseln av nya vargar klart om nu politiken är så genomarbetad och hänger ihop? Vill man vara seriös och få inplantering av varg krävs seriösa förberedelser och inget hopkok precis när EU-kommissionären ber Sverige förklara hur jakten hänger ihop med skyddet av utrotningshotade arter.

Miljöministern försöker låta förvånad över omvärldens frågor om den svenska vargpolitiken – som om det inte är uppenbart att jakt inte skulle vara en bra metod för att rädda hotade arter.

Hur kan den jakt som förra året stod för den enskilt största dödsorsaken bland vargar i Sverige inte vara ett hot i sig mot vargstammen?

Jag tycker att regeringen har kommit lite lindrigt undan med sitt ständiga prat om att det är ett paket, att det hänger ihop och inte går att urskilja. Man har inte en vargpolitik utan en jaktpolitik. Den förklarar inte hur vi ska bekämpa fördomar och få större förståelse för vargen som en viktig kugge i skogens ekosystem – det som vi i Miljöpartiet och många

andra djurvänner jobbar med. Man ser på vargen som ett bytesdjur. Det kan inte öka förståelsen. Det kan inte få människor och djur att samsas i det samspel som vi behöver.

Fru talman! Är det inte bättre att Andreas Carlgren erkänner att licensjakten på varg inte är till för vargarna utan för varghatarna? Jag vet att de inte är särskilt många, men jag vet att de tyvärr är en del av Centerpartiets kärnväljartrupp.

I detta anförande instämde Stina Bergström och Tina Ehn (båda MP).

Anf. 58 ANITA BRODÉN (FP):

Fru talman! Det är få frågor som väcker så heta känslor i den här kammaren som frågan om vargen. Trots detta beslutade alliansregeringen att ta tag i frågan för att säkra vargens framtid i vårt land.

Från att ha varit i det närmaste utrotade för tio år sedan kan vi se en utveckling och tillväxt av stammarna för såväl varg som järv. Frågan blev under åren allt hetare, och konflikterna mellan olika intressen ökade. Den bedömning som alliansregeringen gjorde var att man skulle arbeta på bred front för att säkra uppnåendet av en livskraftig vargstam, öka acceptansen och möjliggöra en samexistens mellan människor och våra stora rovdjur.

Folkpartiet har den biologiska mångfalden som ett ledord och rättessnöre. Det har varit utgångspunkten för oss i detta arbete. Vi känner stolthet över att vi har fem stora rovdjur i vår fauna. Den biologiska mångfalden kräver dock en genetisk variation. Vargstammen kan omöjligt förbli livskraftig i längden med ett ursprung på tre individer sedan 70-talet. Det är ett faktum. Det svenska vargbeståndet är kraftigt inavlat. Vi ser effekter av inavel, något som kan komma att öka dramatiskt om ingenting görs.

Det arbete som regeringen pekade ut för att nå målet en genetiskt frisk och livskraftig vargstam och ökad acceptans vilar på tre stadiga ben. De ger en helhet. Alla behövs för att rovdjurspolitiken ska fungera. Ett paket av åtgärder kommer sammantaget att leda till önskad effekt.

Det första benet är att stärka den genetiska situationen. Nya gener måste tillföras. Det finns olika förslag på hur vi kommer att gå fram med de frågorna genom skyddade korridorer och inplantering bland annat.

Det andra benet är regionalisering av förvaltningen och en ökad delaktighet. Miljöministern nämnde Nagoyakonferensen och hur viktigt detta är. Det handlar om ansvar för frågorna. Naturvårdsverket har ett övergripande ansvar och beslutar exempelvis om jakt i områden där det är låg reproduktion. Det har inrättats viltförvaltningsdelegationer i olika delar av landet.

Det tredje benet är det som vi fokuserar på här i dag, nämligen att begränsa vargens tillväxt genom en väl kontrollerad licensjakt – varsam och selektiv. Selektiv innebär att vissa revir undantas för att tillväxten ska bli stark, kraftig och genetiskt frisk. Folkpartiet pekade också på att den adaptiva förvaltningen är en viktig faktor. Det handlar om att med sakkunskap och forskare som stöd följa utvecklingen och vara beredd att vidta åtgärder.

I den svenska lagstiftningen har vi till fullo genomfört EU:s viktiga art- och habitatdirektiv. Det är ett nationellt ansvar att följa direktivet

med syfte att säkerställa den biologiska mångfalden. I det innefattas också gynnsam bevarandestatus. Direktivet medger en begränsad och strängt kontrollerad förvaltningsjakt på varg.

Lars-Erik Liljelund har nu fått ett uppdrag som utredare. Gynnsam bevarandestatus kommer att vara den viktigaste måttstocken när han föreslår målnivåer för björn, varg, järv och lo. Delbetänkandet kommer att redovisas den 31 mars. Först därefter kan vi mer långsiktigt visa på politiken. Då har vi en utgångspunkt, och antalsdiskussionerna kan starta.

I det sammanhanget hoppas jag att vi tillsammans med övriga politiska partier kan föra en öppen och saklig dialog. Förhoppningsvis kan vi komma till en bred uppgörelse framför allt med Socialdemokraterna. Utgångspunkten är till syvende och sist en genetiskt frisk och hållbar vargstam i vårt land. Det råder ingen tvekan om det.

(Applåder)

Anf. 59 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Jag håller med Anita Brodén om att det är få frågor som väcker så starka känslor som vargfrågan. Det är en fråga som under lång tid skapat konflikt, inte minst mellan glesbygd och storstad. Från glesbygden hör vi ofta kravet på att få skjuta mer varg, samtidigt som det ofta hörs krav om fridlysning från storstäder och andra områden där det inte finns någon varg.

Det är också en fråga som splittrar partierna. Jag tillhör den grupp som gärna ser att antalet vargar ökar. Jag vet att många i mitt parti håller med mig, men jag vet också att en stark grupp i mitt parti inte alls delar min syn på vargfrågan. Även i mitt parti beror åsikterna ofta på om man bor i områden där det finns varg eller i områden där det inte finns varg.

Vilken åsikt vi än har i frågan måste vi börja lyssna på varandra och försöka respektera att det finns olika syn på detta. Det är viktigt att vi får till en kompromiss som så många som möjligt kan leva med, även om det förmodligen är omöjligt att göra alla nöjda i den här frågan. Sverigedemokraterna ser ett stort värde i den biologiska mångfalden och därmed också i förekomsten av en svensk rovdjursstam värd namnet. Detta måste vägas mot behoven hos glesbygdens befolkning. Vi måste ta deras rädsla och oro på allvar. Därför är Sverigedemokraternas bestämda uppfattning att vi ska ha en begränsad vargstam.

Fru talman! Denna debatt är föranledd av att EU utreder huruvida den genomförda licensjakten har varit förenlig med EU:s art- och habitatdirektiv eller inte. Vad EU anser om svensk jakt är ganska ointressant i sammanhanget, även om en del av den kritik som framförts kan vara befogad. Hur vi jagar i Sverige är inte något som EU ska lägga sig i. Det är ganska märkligt och intressant att Vänsterpartiet, som säger sig vara emot överstatlighet, i det här fallet tycks vilja att EU ska bestämma över svensk politik.

Kommissionen anser ofta att det behövs en mer harmoniserad lagstiftning, en åsikt som tyvärr delas av många i den här församlingen. Sverigedemokraterna anser att det är en orimlig inställning. De omständigheter som berör jaktfrågan ser olika ut i olika länder. Vi anser att frågor av det här slaget ska lösas så nära dem som berörs av besluten som möjligt, helst i samförstånd med alla inblandade. Det måste vara utgångspunkten.

Prot. 2010/11:55
8 februari

Aktuell debatt:

Licensjakt på varg

Sverigedemokraterna förespråkar en vargstam, men en begränsad sådan. För oss är inte antalet vargar viktigt. Riksdagen har beslutat att Sverige ska ha en vargstam på 210 individer. Jag kan inte säga om det ska vara fler eller färre. Jag kan inte säga om det är tillräckligt. Jag måste vara ärlig och säga att jag inte har den kunskapen.

Målet är dock att vi ska få en livskraftig vargstam. Därför menar jag att vi måste överlåta bedömningen åt forskare som är bättre på att bedöma de här sakerna än jag och många andra, inte minst den här församlingen.

Den svenska vargstammen utgår från, som vi vet, tre individer. Det innebär att vi måste få till en ökad genetisk variation för att vargstammen ska vara livskraftig. Huruvida det ska ske genom invandrade vargar eller genom inplantering är för oss inte av speciellt stor vikt. Jag vill än en gång påpeka att vi inte får stirra oss blinda på siffran 210, utan det primära är att vi får en begränsad men samtidigt livskraftig vargstam med en ökad genetisk variation.

Fru talman! En annan fråga som har väckt starka känslor är den om licensjakt på varg, vilket vi har märkt här i dag. Vi har tagit ställning för en varsam och noga kontrollerad licensjakt. Ett viktigt syfte med det lokala bestämmandet och licensjakten är, som vi ser det, att söka acceptans för en livskraftig vargstam i våra glesbygdsområden. Jag är övertygad om, och det finns internationell erfarenhet som pekar på det, att lokalt medbestämmande och licensjakt ökar acceptansen för rovdjur.

Regeringen har sagt att licensjakten ska vara varsam och noga kontrollerad, en jakt inriktad på genetiskt defekta djur. Där vill jag dock ge vissa av kritikerna rätt. Tyvärr kan vi se, med tanke på vad det är för djur som har skjutits, att det här inte har fungerat fullt ut. Därför måste licensjakten noga utvärderas. Det ökar inte trovärdigheten för licensjakt att man skjuter alfadjur, vilket har skett i flera fall, eller att man skjuter vargar med sändare.

Rovdjursutredningens internationella experter skriver i dag på DN Debatt att deras bedömning är att i synnerhet den skandinaviska vargpopulationen inte är långsiktigt livskraftig. Man menar därför att vargpopulationen måste ses i en helhet med de vargar som finns i Norge, Finland och Ryssland. Man förordar ett utökat samarbete i vargfrågan mellan dessa länder och Sverige. Men för att det ska vara möjligt kanske man måste tillåta varg även i renbetesområden. Annars blir ett sådant samarbete svårt att genomföra.

Anf. 60 IRENE OSKARSSON (KD):

Fru talman! Den här debatten är viktig. Vi har hört lite olika infallsvinklar, och jag kan inte låta bli utan börjar från det håll jag ofta börjar ifrån, nämligen historien. Ska vi förstå nutid måste vi titta bakåt och kanske lite längre bak än vad vi ibland gör i det här rummet.

Jag tror att vi alla mer eller mindre är indoktrinerade med vargens roll i saga och sägen som den stygga ulven som får personifiera ondska och elände. *Rödluvan och vargen* har vi nog läst som barn.

Historiskt har vargen varit ett frekvent djur i Sverige men försvann när allmojejakten började för ett antal hundra år sedan på grund av att trycket på föda blev för stort och trycket på jakten för stort. Den här kammaren tog så småningom, och nu är vi framme nästan i nutid, beslut

om att vi ska ha de stora rovdjuren i Sverige och att vi ska förvalta dem, och förvalterskap är för mig nyckelordet. Vi ska göra det i samklang med övrig fauna, med naturen i stort och med människor som lever i de bygder där de här djuren finns.

Fru talman! När förra mandatperioden började fanns det tvivelsmål från de flesta av oss att det här skulle fungera. Vi behövde ta nya tag i den här politiken, och så gjordes. Det togs beslut om att vi ska ha ett förvalterskap på vargen och på de övriga stora rovdjuren. Bengt-Anders Johansson berörde detta i sitt inlägg. Vi kan konstatera att vi hela tiden fokuserar på vargen, och vi kan göra många historiska loopar om varför vi gör det.

Det är viktigt att säga, som mina allianskolleger och miljöministern har gjort, att det är tre delar som måste samverka för att det här ska fungera. Utöver i världen har man i Nordamerika dragit stora erfarenheter av att med lokalbefolkningens acceptans för rovdjurens fortlevnad blir överlevnadspotentialen mycket större, det blir en betydligt mer positiv bild av djuret i fråga och därmed en möjlighet att förvalta det.

Jag kan inte låta bli, fru talman, att nämna att vi blandar ihop korten i den här debatten på ett sätt som inte gagnar saken, tror jag. Vi pratar om genetik. Ja, såvitt jag har förstått när jag läst rapporter om den jakt som företogs förra året var de flesta djur genetiskt defekta. Det har ingenting att göra med om det är alfadjur eller inte; det handlar om ledardjuren och flockledningen, inte genetiken. Genetiken syns inte utanpå djuren i första hand. En sådan elementär diskussion kanske vi kan få av banan.

Det vi nu behöver diskutera är: Hur får vi ett fungerande förvalterskap av rovdjuren i vårt land och av vargen? Då är det precis så som miljöministern och tidigare talare från Alliansen har berört, att vi behöver förnya vargstammen. Ska vi kunna göra det behöver vi göra det med acceptans för att det sker utan att vi får en illegal jakt, som bör fördömas å det starkaste från denna talarstol och i praktiken när vi möter dem som eventuellt tycker att det är lösningen på problemet. Att göra en tydlig avgränsning av vad jakten innebär och hur den ska hanteras och att ha tilltro till att våra kolleger och vänner ute i landet bedriver den på ett seriöst sätt och har en stark kontroll på den ger en möjlighet. Förvalterskapet på det lokala planet möjliggör för oss att ha en vargstam som på sikt blir frisk och sund.

Helén Pettersson berörde att vi har varit lite oeniga om vägen till målet. Må så vara att vi har haft lite olika ingångar, men det handlar om 20 djur över en tidsperiod av några år, inte 20 djur på en gång. Det handlar om att sätta in valpar i kullar för att möjliggöra en tillväxt. Det handlar om att avgränsa jakten, att inte beröra de revir där vi sätter in nytt genetiskt material. Det här är reglerat och styrt på ett sådant sätt att om vi styrde och ledde annan verksamhet på samma sätt – jag dristar mig till att ta upp det jag sade till en kollega – och om vi hanterade en del andra frågor som socialt arbete med samma frenesi och samma kontroll som vargjakten, fru talman, skulle mycket ha sett bättre ut i vårt land. Jag dristar mig också till att i det här sammanhanget säga att jag tycker att det är beklagansvärt att man målar ut människor, som Åsa Romson gör, och sätter etiketter på personer. Jag har många kolleger och vänner som är jägare och är det på ett sunt och säkert sätt och förvaltar det på ett sätt som inte jag och många av oss gör och ger föda och ser till att djuren har

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Aktuell debatt:
Licensjakt på varg*

en situation som fungerar – om det sedan är älgen, rådjuret, haren eller vargen. Det här förvaltarskapet måste skötas i förtroende mellan olika aktörer: politik, människor som lever i bygderna och de som har olika ingångar i de här frågorna.

Jag återkommer med ytterligare kommentarer, fru talman.
(Applåder)

Anf. 61 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Jag håller verkligen med Helén Pettersson som sade flera kloka saker. I grunden är vi ense om att vi ska ha friska levande vargar i skogarna, och vad vi nu behöver klara ut är vägen dit.

Åsa Romson frågade: Varför, Andreas, pratar du inte bara jakt? Ja, svaret syns i det som den internationella forskarpanel som Rovdjursutredningen har anlitat säger i dag, nämligen att det är inaveln som är det stora hotet mot den svenska och den större vargstammen.

Omvärldens ifrågasättande talas det om. Ja, det vi hör är vad rovdjursexperterna i Europa säger, de experter som kommissionen har som rådgivare. De säger tvärtom att detta håller hög standard, att det här kan vara en väg att gå mot en gynnsam bevarandestatus. De avvisar inte att det vi gör skulle vara förenligt med art- och habitatdirektivet.

Men se detta också som en större miljöfråga, som det ju är! Vi som kämpar för miljön får ofta vara med om att förbättringar för miljön bemöts med att det är för tidigt, att det måste utredas mer och att vi ännu inte känner till följderna. Det är ett slags välvilja som egentligen döljer undanflykt och att skjuta på det nödvändiga för miljön. Det jag är orolig för när jag hör den starka kritiken mot åtgärder för att få in nya vargar i Sverige är att det är precis samma sak. Det är om igen ett sätt att bara säga: Dröj! Utred mer! Ta inte stegen! Det låter välvilligt, men det är egentligen bara ett sätt att skjuta det framför sig.

För naturlig invandring skulle det räcka med en varg per år i 20 år, hörde vi här. Det är sant; det är precis vad forskarna säger. Problemet vi har haft är bara det att i verkligheten har vi haft i runda slängar *en* ny varg som har invandrat naturligt under 20 år. Det är det problem vi har haft.

Att aktivt få in nya vargar avfärdades här bara med att det var tragikomiskt. Ni låtsas att det här är något som miljöministern har suttit på departementet och hittat på och att det inte är myndigheter och experter som har uppdraget att både ta fram förslagen och nu genomföra dem. Jag har sett att någon har hyst tvivel om att detta med djurparkerna skulle genomföras nu eftersom det, som det sades, skulle skada varumärket. Det hånas nu bara.

När det gäller nya vargar från Finland skrämmar man här i debatten med smitta. Ni låtsas att det skulle vara regeringens påhitt att ta in nya vargar och att det är vi som borde sitta och ringa till djurparkerna. Det ligger som ett uppdrag hos de verk och de myndigheter som är ansvariga för detta, framför allt Naturvårdsverket, vilket ni mycket väl vet. Det går inte till så i Sverige att det är ministern eller departementet som sitter och gör de här sakerna.

Den mer grundläggande frågan är en annan. En gång i tiden hette det att politik är att vilja. Men vad vill ni nu göra för att rädda vargstammen? Nej till jakten – det är det enda besked vi får här. I praktiken blir det

oerhört många fler vargar eftersom det då är en inavlad vargstam som helt enkelt ska växa och växa. Säg det då till människorna i Värmland, i Dalarna och i Västmanland! Säg: Vi lyssnar inte på er nu, utan nu ska ni ta emot fler vargar. Ni ska underordna er besked som kommer från Bryssel, så ta emot och anpassa er!

Vi vet vad denna politik gör med människor. De blir frustrerade och känner sig utanförställda. Det är precis det vi har sett och som vi äntligen har lyckats vända. Det visar nu också forskarna. Då kallas det bara för billiga röster och högljudda jägare.

Jag måste säga att det är förvånande, när vi nu äntligen ger maktlösa makt att påverka sin situation. Samtidigt vidtar vi åtgärder för att på riktigt hjälpa vargstammen i Sverige och för att skapa god förankring. Då räcker det inte med bara högljudd kritik. Var med och jobba i stället! (Applåder)

Anf. 62 JENS HOLM (V):

Fru talman! Det låter på miljöministern som att han sträcker ut handen och vill samarbeta med oss. Men miljöministern har ryckt undan handen redan innan samarbetet skulle kunna inledas. Miljöministern vet mycket väl att vi från oppositionen är kritiska till att man sätter ett tak på antalet vargar – 210 vargar i Sverige. Med detta tak blir det naturligt att det blir jakt varje år på vargar.

Jag tycker att det är lite oärligt av miljöministern att skylla på våra myndigheter och säga att licensjakten inte är resultatet av regeringens politik utan att det är våra myndigheter som har fattat beslutet. Regeringen har satt taket, och då blir det självklart att vi också får licensjakt.

Vi i Vänsterpartiet är inte motståndare till jakt. Vi vill ha en rovdjursförvaltning. Vi vill ha en politik som möjliggör jakt på stammar och på djur som är livskraftiga. Det vi är motståndare till är att man inleder jakt på en art som inte är livskraftig och som ska vara skyddad både i svensk lag och genom våra internationella åtaganden.

Andreas Carlgren citerar återigen de internationella forskare som skriver på DN Debatt. Det kan jag också göra. Deras första mening i debattartikeln lyder: "Vargstammen i Sverige och Norge är inte långsiktigt livskraftig och uppfyller inte EU:s kriterier för gynnsam bevarandestatus."

Om detta är vi överens. Jag vill fråga miljöministern om han tycker att bevarandestatusen har blivit starkare eller svagare med dessa två omgångar av licensjakt.

För mig är det hela fullkomligt bakvänt. Man börjar i fel ända. Man börjar med att skjuta djuren. Man skjuter friska djur och man skjuter alfadjur. Det har framkommit att man till och med skjuter märkta djur. Och sedan ska man se till att man ska stärka vargstammen i Sverige! Jag förstår inte hur miljöministern får det att hänga ihop.

Återigen vill jag fråga miljöministern: Var är planen? Var är planen för att stärka vargstammen i Sverige? Vi hör nu att det inte blir någon inplantering med hjälp av valpar från djurparkerna. Man talar om naturlig invandring från till exempel Finland och Ryssland. Hur ska det gå till? Det vill jag gärna samarbeta om.

Hur ser erfarenheten ut från andra länder där man har inplanterat valpar, tagit dem från andra länder och satt in dem i ett revir? Jag vet fak-

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Aktuell debatt:
Licensjakt på varg*

tiskt inte. Har miljöministern några sådana konkreta framgångsrika exempel som han kan redovisa och berätta hur det har gått till?

Det finns flera andra som debatterar detta. Jag tänker till exempel på Anita Brodén från Folkpartiet som talar om den väl kontrollerade, var-samma och selektiva jakten. Det är precis det motsatta som EU-kommissionen har konstaterat: Det har inte skett någon sådan jakt här i Sverige. Det har varit en icke-selektiv jakt. Man skjuter friska djur. Man skjuter alfadjur. Man skjuter de djur som har möjlighet att ge liv åt nya valpar, de som kan fortplanta sig.

Bengt-Anders Johansson från Moderaterna hade räknat ut att rovdjursförvaltningen i Sverige kostar ungefär 200 miljoner kronor. Bengt-Anders resonerar så att det nog är mest i hela världen räknat per capita. Det är drygt 20 kronor per svensk. Tycker Bengt-Anders att det är mycket pengar? Jag tycker inte det. Jag tror att svenskarna är beredda att lägga mer pengar på en rovdjursförvaltning om vi vet att det verkligen leder till att vi får starka och livskraftiga stammar. Men då kan vi inte skjuta djuren till att börja med.

Anf. 63 HELEN PETTERSSON i Umeå (S):

Fru talman! Det finns över lag i debatten om vargjakt ett antal påståenden som flyger omkring rätt ofta. Jag tänkte att jag skulle passa på att kommentera dem nu när det ändå är debatt i riksdagen.

En av de saker som har nämnts är skytten och huruvida det är bra eller dåligt. Det är klart att det har skett en del fadäser; det gör det vid varje jakt på alla arter. Det gäller inte bara vargen. Det har varit ganska lite dåliga skott på varg, om man ska vara ärlig.

En annan sak som har sagts är att av de djur man obducerade i fjol hade flera mer än ett skott i sig. Därmed var det dåliga skyttar, menade man. Men om man som jägare har möjlighet att lägga av två skott så gör man det för att djuret inte ska riskera att bli skadskjutet utan faktiskt dö. Det tycker jag kan vara värt att nämna. Det ligger i allas intresse att inte skadskjuta djur, framför allt i den enskilda jägarens intresse eftersom det är han som får gå och bära denna skuld sedan. Jag är helt övertygad om att man tränar så mycket som man bara kan även till vargjakt.

En ytterligare kritik gäller antalet jägare. Det tycker jag är lite märkligt. Det finns alltså kritik mot att det är så många jägare ute i skogen. För att bedriva en effektiv jakt som inte blir alltför utdragen krävs ett antal jägare. När det är vargjakt kan man av förklarliga skäl inte jaga med hund. Då krävs det ännu fler jägare. Det handlar dessutom om stora områden.

Jag vet inte vad det är för bild man får på näthinnan om man kritiserar jakten på detta sätt. För min del har jag lite svårt att se en modell som skulle vara mer effektiv. Det skulle i så fall vara att ha ett gäng prickskyttar ute med gps och helikopter, vilket man har på en del ställen i världen. Men då missar man några poänger. Vi vill uppnå en viss skygghet mellan varg och människa. Det tar tid. Det är inget man kan få efter en eller två jakter, men på sikt kan man uppnå det. Dessutom tror jag att vi alla har något att vinna på att se vargen som allt annat vilt, med en förvaltning som sker på samma sätt som för allt annat vilt och där jägarna är med och förvaltar och tar ansvar för viltstammen. Björnen är, som vi har sagt

tidigare, ett exempel där det har gått bra. Jag tror mycket väl att det går att få det så även med varg.

Sedan har vi en av de viktigaste frågorna, eller kanske den viktigaste frågan av alla. Det är frågan om spridningen av vargen. Var ska vargen finnas?

När vi har svaret på det har vi också en ledtråd till hur många vargar vi kan ha i Sverige. Räknar man hela landet när man pratar om livsmiljön, det möjliga habitatet, för vargen? Eller räknar man landet förutom renskötselområdet? Det är rätt avgörande.

Renens vinterstam i Sverige är 260 000 djur. Ganska få vet hur många renar som tas av rovdjur varje år. SLU beräknar att det var över 70 000 renar som togs år 2010. Ni hörde att vinterstammen var 260 000, och 70 000 togs av rovdjur.

Faktum är att den svenska renstammen står på gränsen till kollaps om den inte redan har passerat den, och det sker utan att vi i dag har vargförnyringar inom renskötselområdet. Det är ett pris som rennäringen och renföretagarna får betala för den rovdjurspolitik som vi bedriver här. Det handlar inte bara om ekonomi, utan det handlar till en viss del om att de ersättningar som betalas ut är för dåliga.

Men det handlar om mycket mer än så. Vi kan helt enkelt inte ha vargrevir inom renskötselområdet på det sätt som en del vill. Då måste man välja. Valet står mellan fortsatt rennäring och varg.

Jag kommer att göra allt som står i min makt för att inte tillhöra den generation politiker som tar död på rennäringen och den kultur som följer med den i det här landet. Det betyder att vargens möjliga livsmiljö minskar drastiskt. Det är de arealerna och de förutsättningar som ska räknas in i våra politiska matematiska övningar när det gäller hur många vargar vi kan ha i Sverige.

Anf. 64 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Fru talman! Nu har vi hört oppositionens idéer. Vad är då alternativet till den förda politiken? Det som framförs handlar om att det är fel att jaga varg under den tid som vi nu skaffar oss ett bättre underlag för hur rovdjursstammarna har påverkat förutsättningarna för medborgarna i rovdjursområdena. Och ska den jagas ska det inte ske genom traditionell jakt. Därigenom misskrediterar man den svenska jägarkårens kvinnor och män som i all övrig viltförvaltning visar sitt ansvar och sin kunnighet.

Dessutom menar man att det är fel att förbättra den genetiska statusen genom att aktivt flytta in vargar. Då återstår frågan hur den genetiska kvaliteten ska säkras så att inte fler vargar än nödvändigt ska behöva födas med dåliga gener och risk för missbildningar.

Både ett nej till jakten och ett nej till genetisk förstärkning är i grunden ett hot mot våra vargar. Det första för att det kommer att minska acceptansen och det andra för att det under mycket lång tid kommer att födas fler vargar med genetiskt dåliga anlag. Detta är en återvändsgränd som dess värre bottnar i känslomässiga värderingar utan stöd vare sig i riksdagen eller i den etablerade forskningen.

Hur ska då Vänstern och Miljöpartiet klara rovdjurspolitiken? Ni driver ju en ytterlighetslinje som inte har stöd vare sig hos medborgarna, här i riksdagen eller hos forskarna. Man kan inte, och man ska inte, som

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Aktuell debatt:
Licensjakt på varg*

politiker undandra sig ansvaret för helheten oavsett hur komplex den är. Det är vårt uppdrag och det är vår uppgift att sammanväga detta.

Kommissionens försök att dra vårt land inför EU-domstolen kommer att få svårt att få stöd eftersom vi har så bra kontroll på det vi gör och dessutom har stöd i forskningen. Det är viktigt att tillägga.

Låt mig så gå över till den jakt som genomfördes 2010. Den är utvärderad. Alla djur som sköts 2010 var starkt inavlade. Inget genetiskt värdefullt djur dödades i jakten. Det var likadant 2011 så långt vi vet just nu.

Jag är nog lite fundersam över att forskarna ville politisera utredningen genom att skriva en artikel med just den inriktningen på DN Debatt i dag. Men okej, nu är det som det är.

Jag tolkar det som ett stöd för Alliansens förda politik. Man tar inte avstånd från jakt. Stödet för Alliansens politik ligger i hur tydlig man är på genetikområdet. Man tar alltså inte avstånd från jakt. Nu är det svårt för både Jens Holm och Åsa Romson att inse att det inte fanns med i debattartikeln. Jag funderar på varför man satte stopp vid Karelen. Varför ska man bara ta med den delen? Varför sträcker man sig inte in i Ryssland där man har tillgång till tiotusentals vargar för att få ett ännu bättre genetiskt underlag?

Fru talman! Jens Holm säger att det inte har vidtagits några åtgärder för inplantering. Jens Holm vet att det inte är sant. Det är lite synd att stå i Sveriges riksdag och försöka förmedla ett budskap som bygger på falskhet.

Åsa Romson pratar om en urskillningslös jakt. Det är direkt okunnigt att säga det eftersom alla djur med genetiskt starka gener var undantagna från jakten.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag inbjuda Jens Holm och Åsa Romson till en jakt, för uppenbarligen har de aldrig varit med om hur en bra genomförd jakt går till. Det skulle vara en ära att få ha dem med.

Anf. 65 ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Man får väl vänja sig vid att man ska bli uppläxad när man inte har suttit i riksdagen särskilt länge. Att få den typen av okunniga kommentarer från den moderata talespersonen tycker jag är lite under riksdagens värdighet. Bengt-Anders vet lika väl som jag att det fanns vargindivider med viktiga genetiska uppsättningar som inte var undantagna från årets jakt, och inte heller förra årets jakt. I övrigt kan vi lämna frågan vem som har mest erfarenhet av jakt. Jag tror inte att den här debatten skulle handla om det.

Det är onekligen intressant vilket perspektiv man väljer att lägga på de här frågorna, och inte minst vilket perspektiv vi väljer att lägga på den svenska biologiska mångfaldsfrågan när vi nu bara diskuterar varg.

Jag hörde i debatten tidigare att det var någon som tyckte att det går väldigt bra att jaga alla andra rovdjur och undrade varför folk är så upprörda över vargen. Jag skulle vilja säga att det finns en oerhört upprörd stämning över att man jagar lodjur i Sverige och över det sätt som man jagar lokatter på i Sverige, det vill säga med fällor där man plågar djuren ganska svårt. Man jagar dessutom lodjuren trots att stammen inte ens når upp till den miniminivå som riksdagen har sagt. Det är en stor fråga, och den kommer tyvärr i skymundan av vargfrågan.

Det har också sagts väldigt många fina ord om lokalt självbestämmande från den här talarstolen, inte minst av miljöministern. Det är sådant som jag som decentralist håller väldigt mycket med om. Det krävs självfallet en lokal förvaltning för att vi ska få ekosystemen att gå ihop. Det är en grundläggande tanke. Det är helt riktigt att det var uppe som en viktig del i Nagoyasammanhanget.

Men, miljöministern, vem är det du lyssnar på i lokalsamhället? Inför den här debatten har jag dagligen fått samtal från personer som bor i vargområden och som är jättebedrövade över att den här debatten ska handla om att de som bor nära vargarna vill skjuta dem. Det vill de inte alls. Det finns inte en enda opinionsundersökning som visar att en majoritet av personerna i varglänen vill skjuta av vargen. Det är faktiskt ganska få i vargområdena som vill skjuta varg. Vi har en rätt bra diskussion i många delar av samhället där de flesta tycker att det är väldigt kul att vi har en populationsmässigt stark vargstam i Sverige jämfört med vad vi har haft tidigare.

Det blir problem med att man har gjort den här lokaliseringen. Man säger att kommunerna inte får vara med och behandla remisser om varg och rovdjursförvaltning. De sköter övergripande naturfrågor men får inte vara med här. Turistarrangörer som i dag börjar poppa upp och ordna exkursioner där människor kan få komma och lyssna på vargylen och uppleva varg i svenska skogar på ett häftigt och intressant sätt är inte med i de här samtalen.

Jag hoppas verkligen att vi får viltvårdsdelegationerna att fungera, men jag tror inte att det sätt som de fungerar på nu innebär att miljöministern kan stå här och säga att vi har en lokal förvaltning av de här frågorna. De har inte fått bestämma över det de ville bestämma över, och framför allt är de än så länge riggade för att företräda ensidiga intressen.

Det är helt uppenbart att viltdelegationerna än så länge inte alls representerar den bredd av åsikter som finns lokalt i dessa bygder. Jag tror att det är fel av oss att göra oss till talesmän för att jakt är det enda sättet för folk att lokalt i Sverige få makt att besluta om rovdjurspolitiken. Det tycker jag inte är en rimlig hållning, och det är inte heller den hållning som människorna där har.

Jag skulle vilja fråga Andreas Carlgren hur han ska försvara det internationella anseendet som han talade om när han tog upp Nagoya. Sverige har ett högt internationellt anseende, men när Indiens skogsfolk ska bevara tigrarna och centralafrikanska jägare bevara bergsgorillorna måste det trots allt vara lite svårt för oss i Sverige att säga att vi har en starkt hotad art som vi ska bevara genom att skjuta den.

Anf. 66 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Det jag inte hann säga i mitt förra inlägg var att för de allra flesta medborgare i vårt land är kontakterna med varg någonting mycket exotiskt. De flesta har aldrig sett en varg. Själv har jag sett den i djurparker ett par gånger, och för några år sedan hade vi en varg som förrrat sig till Blekinge och sprang runt där.

Man måste förstå att de som lever i områden med mycket varg kanske har en annan syn på den. Jag har inte sagt att det generellt är så, men vi vet att det finns de som har en ganska negativ syn på vargen. Jag menar att vi måste ha viss förståelse för det. Inte minst är situationen en annan

för de människor som får sina djur dödade av varg. Det är klart att de får ett annat förhållande till vargen. Vi måste visa förståelse för att det kanske finns en rädsla och en oro, och att det därför också finns ett motstånd i vissa delar av vårt land. Jag tycker inte att man ska ironisera över det, utan vi måste kunna visa respekt för varandra var vi än står i frågan.

Det är beklagligt att det i ganska nedvärderande termer talas om någon sorts jaktlobby. Jag menar att vi i stället ska vara glada för de jägare vi har i det här landet. De spelar en oerhört stor roll inom viltförvaltningen och viltforskningen. Jägarorganisationerna utför ett betydelsefullt viltvårdsarbete inte minst genom stödutfordring av älg och rådjur under vinterhalvåret. Deras erfarenhet, kunskap och förtrogenhet med markerna är en ovärderlig tillgång för våra myndigheter. Det gäller bland annat i samband med länsstyrelsernas inventering av olika viltslag. Att då tala om jaktlobby och varghat tycker jag är att förenkla det hela.

Självklart ska vi lyssna på alla. Alla måste få ha en röst i debatten. Ingen gynnas av en debatt där man anklagar den ena eller den andra sidan med en rad olika epiteter. Om vi ska få till stånd en rovdjurspolitik värd namnet måste alla få komma till tals, och vi måste alla kunna respektera varandra.

Sedan skulle jag vilja fråga Andreas Carlgren hur han ser på varg i renskötselområden. Om vi nu ska ha en vargstam i Sverige tycker jag att det är ett problem när det sägs att den inte ska finnas på det ena stället men däremot på det andra. Jag tycker att det är svårt att motivera ett sådant ställningstagande. Antingen har vi varg eller så har vi det inte. Om vi ska ha varg i Sverige måste vi tillåta den att finnas överallt. Inte minst är detta en pedagogisk fråga. Självfallet ska det kunna finnas varg även i områden med renskötsel. Jag har svårt att tänka mig att renskötelsen skulle upphöra bara för att det finns ett fåtal vargar i området. Jag skulle därför gärna vilja höra om det är möjligt.

Enligt den rapport som finns på Statens veterinärmedicinska anstalts hemsida från den 26 januari hade 17 djur skjutits då. I 15 av fallen verkar det ha varit fråga om mycket duktiga jägare. I många fall hade endast ett skott avlossats, och det hade varit dödande. I ett av fallen hade man avlossat elva skott och i ett annat tolv skott. Då kan man förstås börja diskutera om dessa jägare vet vad de sysslar med. Dessutom var det fråga om flera träffar. Det kan givetvis inte ha varit bra för vargen. I de allra flesta fall vet dock jägarna vad de gör.

Om jag tolkade Bengt-Anders Johansson rätt sade han i sitt tidigare inlägg att samtliga djur 2011 var genetiskt defekta. Om jag tolkar SVA:s rapport rätt verkar det i många fall vara fråga om mycket lindriga defekter. I ett par fall nämns inga genetiska defekter alls. Det talas om något fall av överbett, om något som kallas kryptorkid, det vill säga testikel kvar i bukhålan, och i något fall talas det om kotmissbildning. Det verkar alltså – om jag tolkat det rätt – inte vara särskilt illa ställt med genetiken heller.

Anf. 67 IRENE OSKARSSON (KD):

Fru talman! Fördelen med att vara sista talare är att man lite grann kan reflektera över vad som hittills har sagts. Jakten på varg är till för att vi ska få en större förståelse för och acceptans av vargen och för att vi ska kunna förnya genetiken i vargstammen. Detta tycks varje talare från

Alliansen behöva upprepa från denna talarstol. Det handlar om att vi vill ha en vargstam som är stark, som har livskraft och förmåga att fortleva. Vi behöver förnya genetiken och få acceptans och förståelse.

Jag kan instämma i Helén Petterssons diskussion och känna vånda inför hur vi ska göra. Jag har i en tidigare vargdiskussion från denna talarstol frågat hur vi ger vargen fri lejd genom renbetesområdet. Det skulle vara intressant att få en sund gemensam diskussion om det, att kunna hitta den vägen så att rennäringen kan fortleva och vargen förflyttas till områden där den i så fall kan få existera.

Då krymper, precis som Helén Pettersson säger, geografin betänkligt. Det måste vi inse eftersom vi har ett ansvar för helheten. Därför kan jag inte låta bli att tycka att Åsa Romson glömmer bort att vi har ett helhetsansvar, ett miljöansvar, ett ansvar för människor som lever och verkar på landsbygden i det här landet, ett ansvar för att skapa förståelse för detta. Inte minst är det sista en uppgift för denna kammare, fru talman. Det känns därför mycket beklämmande att denna debatt snarare spär på fördomar och förutfattade meningar än skapar möjligheter för att komma fram till kloka och viktiga insikter om hur vi går vidare.

När det gäller den anmälan som gjorts av organisationerna tror jag att om Sverige inte kommer igenom det nålsögat kommer ingen någonsin igenom det. Jag förutsätter att miljöministern kan avsluta med att konstatera att det kommer att vara ganska enkelt att komma igenom det nålsögat. Om det är något land i Europa som har möjlighet att visa vad ett gott förvalterskap innebär så är det Sverige med den goda kontroll och det upplägg som nu finns beträffande dessa frågor. Vi skulle behöva diskutera med våra kolleger i Europa hur respektive land förvaltar sin vargstam. Det kanske blir nästa debatt, fru talman.

Anf. 68 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Det är viktigt att vi i riksdagen inte bidrar till att höja tonläget i vargdebatten. Det tonläget är högt nog ändå. Ett högt tonläge räddar inte på något sätt vargstammen.

Jag håller med om mycket av det som Helén Pettersson säger och konstaterar att hennes främsta kritik har gällt det tillfälliga taket på 210 vargar. Det är ett tak, vilket inte är mitt ord, alltså en begränsning, som möjligen kommer att påverka ytterligare en jaktomgång. Därefter har den tillfälliga tiden passerats. När vi ska fastställa ett långsiktigt mål är det alltså inte den siffran som är utgångspunkten utan forskarnas underlag. Jag tror att det kommer att ge goda förutsättningar för att sedan kunna diskutera vad som ska vara den långsiktigt hållbara vargstammen.

För den som lyssnar på den här debatten, för den som engagerar sig för vargarna, är själva testet i debatten vad partierna är beredda att göra för att få in nya vargar i Sverige. Det är bara det som kan rädda vargstammen. Problemet är att det bakom alla ropen på en plan, bakom allt låtsande om att ingenting görs på den punkten, bara finns enkel populism, att inte vidta de åtgärder som faktiskt behöver vidtas. Det är egentligen samma sak som att säga att en inavlad vargstam kommer att fortsätta att växa, eftersom också licensjakten ska bort, som vi hör här. Det betyder för människorna som är berörda ute i bygderna att de ska acceptera många gånger mer varg, dessutom vargar som allt oftare föds med dåliga anlag; riskerna för skador bara ökar.

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Aktuell debatt:
Licensjakt på varg*

Det andra testet, för den som har upprörts av en rovdjurspolitik som kör över människor ute i bygderna, är om man här är beredd att lyssna på människorna nu. Tyvärr är det så att kritikerna inte gör det. Man lovar bara en mycket större men inavlad vargstam. Det vi lovar är lokala beslut samt en varsam och noga kontrollerad licensjakt, även i fortsättningen.

Anf. 69 JENS HOLM (V):

Fru talman! Det har varit en bra debatt. Vi har fått en del ny information som i alla fall jag inte hade tidigare. Framför allt lär jag mig att vi får fortsätta att hålla koll på den här frågan.

Det fanns ett skäl till att vargen fridlystes i Sverige 1966. Det lever få vargar i vårt land. Över lag är rovdjurens situation inte särskilt stark i Sverige.

Vi i Vänsterpartiet tycker att det är viktigt att vi har starka stammar av rovdjur i vårt land. Vi är inte motståndare till jakt. Vi tycker att det är rimligt att man får jaga djur där stammarna är starka och där det inte finns något hot om att djurens status kan utplånas. Men vi tycker att den licensjakt som bedrivs i år och som regeringen gav tillstånd till även i fjol har varit helt felaktig.

Vi i Vänsterpartiet menar att regeringen börjar i helt fel ände. Regeringen påstår sig ha en plan för hur vargstammen ska kunna bli starkare. Sedan ges tillstånd till att skjuta djur. Man skjuter friska djur. Man skjuter djur som har möjlighet att fortplanta sig. Det menar vi är att börja i helt fel ände.

Annars är vi i Vänsterpartiet fullt beredda att samarbeta kring möjligheten att stärka vargstammen i Sverige. Naturlig invandring är någonting som vi alla är för – låt oss sätta oss ned och diskutera hur vargar från alla länder ska kunna vandra in till Sverige! Kommer det att behövas inplantering av vargar? Ja, kanske det också. Vi kan diskutera även den frågan. Men då måste det vara noggrant utrett. Framför allt måste man se till att fråga till exempel djurparkerna ifall man vill använda deras valpar. Det arbetet måste skötas mycket seriösare i framtiden. Om det görs på det sättet och ifall det inte blir någon licensjakt i framtiden är Vänsterpartiet berett att samarbeta.

Anf. 70 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S):

Fru talman! Avslutningsvis har jag egentligen en vädjan, precis som Carlgren, att vi ska ha sans och balans i debatten om vargen och rovdjuren över lag, även här i riksdagen. Jag kan tycka att det är tveksamt om det finns sans och balans när man jämför med tigrarna i Asien; jag måste nämna det. Det finns 3 200 utrotningshotade tigrar i hela världen, men det finns tiotusentals vargar. Det är den svenska populationen av vargstammen som vi jobbar för att bevara. Det är inte en utrotningshotad art. Jag tror inte att det gynnar vargen om man inte håller sig till fakta.

Jag hoppas att vi kan hitta en gemensam politik som tillåter att vi har en livskraftig vargstam, men som också möjliggör att vi kan fortsätta att bedriva jordbruk och andra näringar i olika delar av landet. Det kommer att ta tid. Vi kan inte lösa alla problem och konflikter på en gång, och det är också en av anledningarna till att vi behöver begränsa stammen. I Värmland har stammen fördubblats på ett år. Det finns 120 djur i ett landskap nu. Det går fort där, och man hinner inte med. Vi måste, om vi

på lång sikt vill ha en acceptans och ha djuren kvar hos oss, ha en diskussion om hur vi ska hantera nuläget.

Det som är viktigt är att vi får reda på vad regeringen tänker på sikt. Jag vet inte i dag hur vargstammen ser ut ens om tre år enligt Carlgrens sätt att se, än mindre hur det är om 20 år. Har vi 200 eller 2 000 vargar? Vad är det man vill? Var ska de finnas? Jag hoppas att det är någonting som kommer fram ganska snabbt.

Det finns bara en sak som vi vet. Det är att en lyckad rovdjursförvaltning vilar på acceptansen för den förda politiken. Så det är helt upp till oss att se till att det kommer att hända. Det är ingen annan som kan göra det.

Anf. 71 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Fru talman! Jag tycker att en tydlig skiljelinje har kommit fram i den här debatten.

Vi har från Alliansens sida visat vilket allvar vi tar detta på. Vi ska se till att vi kan genomföra en regional förvaltning i vårt land. Med begränsad och selektiv jakt medverkar vi till att skapa bättre förutsättningar för vargen, eftersom acceptansen för den i samma ögonblick ökar. Vi försöker nu också målmedvetet hitta vägar för att förstärka genetiken. Allt detta görs för att vi ska kunna leva upp till de utfästelser som vi har gjort om att vi står bakom en stark och livskraftig vargstam, tillika de övriga rovdjursstammarna. Det är så lätt att bara tala om ett djur, men vi måste se den samlade bilden.

Mot detta har det utkristalliserat sig att Vänstern och Miljöpartiet mer eller mindre står för en ohämmad tillväxt och inte avser att lyssna till medborgarna som är berörda. Det är helt ointressant i deras värld. Det tycker jag som politisk företrädare är bekymmersamt. Man vill fortsätta att avla på en inavlade stam, vilket också är väldigt bekymmersamt, inte minst för vargen.

Fru talman! Jag ser goda förutsättningar för att den breda acceptans som finns i kammaren kan bibehållas. Jag hoppas att vi kan hitta bra överenskommelser mellan de flesta partierna för att värna den svenska rovdjursstammen när det gäller både genetik och balans. Precis som Helén Pettersson var inne på har vi också lokala koncentrationer i vårt land. Vi måste uppmärksamma att det kan bli alltför mycket på ett litet område.

Avslutningsvis vill jag bara nämna för vår vän från Sverigedemokraterna att jag sade att de 2010 var starkt inavlade. Det innebär inte att de behöver vara påverkade av det dåliga genetiska inslaget.

Anf. 72 ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Med den moderata logiken skulle vi i princip kunna skjuta hur många vargar som helst i Sverige, eftersom alla är så inavlade att de inte utgör ett genetiskt värde över huvud taget. Men enligt vad jag minns av genetiklektionerna har också populationens storlek betydelse. 210 djur i hela Sverige är väldigt få individer. Möjligen har vi ägnat mycket tid åt ett djur som det finns väldigt få av.

Vi har skild syn, speciellt när det gäller jakt – däremot inte, skulle jag vilja säga, när det gäller genetiken, där vi är ganska överens om att det är ett av de stora problemen, som jag sade redan i mitt första anförande.

Prot. 2010/11:55
8 februari

*Aktuell debatt:
Licensjakt på varg*

Men beträffande det andra problemet, acceptansen, är vi inte överens om att jakt är den rätta metoden. Ska man skapa förståelse för att ett rovdjur behövs i närområdet i skogen, att det är en del av ekosystemet och att vi ska ha en ekosystemapproach när vi förvaltar det djuret är det inte rätt metod att peka ut det som ett bytesdjur, tror jag för min del. Det är inte heller rätt metod om Sverige internationellt starkt ska kunna prata om att det är viktigt med tydliga förvaltningsplaner, där det också handlar om att sätta stopp för jakt. Mycket handlar det naturligtvis om illegal jakt, men också vid den illegala jakten ser man vargen som ett bytesdjur. Vi gör den en otjänst genom att på det sättet ha en licensjakt, en urskillningslös jakt.

Skyddsjakt är en helt annan sak. Där är vi mycket mer överens. Precis som Helén Pettersson sade är vi också intresserade av att höra miljöministerns planer framöver. Jag tror att det långsiktiga målet är någonting som vi bör diskutera betydligt mer. En långsiktigt hållbar vargstam har vi alla partier stått och pratat oss varma för. Vi tror på en ekosystemapproach. Miljöpartiet har föreslagit i riksdagen redan i år att ta bort det olyckliga tak på 210 djur som nu finns.

Jag välkomnar alltså om miljöministern vill ha de samtalen, men jag är oense med ministern, regeringen, regeringspartiernas företrädare och med övriga som tycker att jakt är rätt metod att rädda och skydda vargen och att öka förståelsen. Det är fel metod.

Anf. 73 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att jag tycker att det är magstarkt att tala om en urskillningslös jakt. För mig är en urskillningslös jakt detsamma som att man skjuter och slaktar allt som rör sig. Vi har nu en begränsad licensjakt på 20 individer. Jag tycker inte att det är att jämställa med en urskillningslös jakt. Jag tycker att det är magstarkt, faktiskt.

Jag beklagar också att jag inte fick något svar från Andreas Carlgren. Jag menar att vi måste diskutera frågan om det ska få finnas varg i våra renkötselområden eller inte. Om vi inte tillåter varg där har jag svårt att se hur vi ska kunna få en genetiskt frisk vargstam. Det är ju inte lätt för vargar att kunna ta sig ned till de områden i Sverige där det får finnas varg om de ska passera ett område där det inte får finnas någon varg. Den frågan måste få diskuteras. Jag tror att vi måste tillåta varg i dessa områden om vi över huvud taget ska kunna lösa den här frågan.

Jag vill avslutningsvis än en gång peka på vikten av samförstånd och att inte slänga en massa epiteter på varandra. Man måste verkligen lyssna på alla inblandade och respektera de starka känslor som finns i den här frågan även om man inte alltid håller med. Det är en förutsättning. Det är också symtomatiskt att det är just från vänsterhåll som man är bra på att kategoriskt och ibland på gränsen till oförskämdhet slänga ur sig en massa beskyllningar. Jag tycker att det är tråkigt. Den här frågan förtjänar något betydligt bättre än så. Som jag sade förtjänar den respekt. Vi får respektera de åsikter som finns.

Ska vi kunna nå fram till en hållbar lösning i den här frågan krävs det att vi faktiskt lyssnar på varandra. Det kräver samförstånd. Den väg som både Vänsterpartiet och Miljöpartiet har valt är inte en väg till samförstånd.

Anf. 74 IRENE OSKARSSON (KD):

Fru talman! Tack för tillfället att diskutera denna viktiga fråga!

Jag har en liten kommentar till det Åsa Romson sade om viltförvaltningsdelegationerna. Det tycker jag är att skopa ut ett antal av våra egna kolleger, företrädare för olika intresseorganisationer med flera när de knappt har kommit i gång med arbetet. Siktet är ju inställt på att man i varje län och region ska kunna ha ett gediget lokalt perspektiv på det jobb man gör och i den kunskap man besitter tillsammans med de professionella myndighetsföreträdare som man har till sitt förfogande. Precis som Helén Pettersson sade är uppgiften här att se till att vi får en acceptans för djuren och för politiken. Det är viktigt att se detta i sitt sammanhang i förvaltarskapet.

Det handlar om att lyssna på forskning. Det har vi också kunnat se i dagens debattartiklar. Det handlar om att ta till sig den forskning som finns och utifrån detta pröva det uppdrag som vi har att se hur vi får en väl fungerande långsiktig förvaltning. För min del ser jag med spänning fram emot Lars-Erik Liljelunds utredning, som kommer under 2012, för att just få ett gott och koncist underlag för det långsiktiga arbete som vi alla, hoppas jag, kommer att vilja göra i denna fråga. Tack för debatten!

Anf. 75 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Jag vill först korrigera något som gång på gång har påståtts, nämligen att det skulle vara helt friska djur som skjuts. Det bygger på en missuppfattning. Varje fall med djur som fälldes förra året gällde inavlade vargar. Detta blandar man ihop med att de är inavlade innan skadorna visar sig, och det blandas också ihop med att vara alfadjur.

För att vara ense om genetiken behöver vi också genomföra verkliga åtgärder för att få in nya vargar. Annars är det bara lotteri om vi får det. Att smita undan den delen betyder i praktiken att man säger till människor att de får ta emot en okontrollerad vargstam som tillväxer okontrollerat och med inavlade vargar. Det är därför det här är så viktigt.

När det gäller det långsiktiga målet är jag övertygad om att vi – byggt på forskarnas underlag och på det utredningsförslag som rovdjursutredaren kommer med nästa år – kommer att kunna hitta möjligheter att arbeta med bred samsyn här i riksdagen. Det är det som jag vill uppnå.

I vargdebatten är det ofta ytterligheterna som hörs. Det är vissa som absolut inte vill ha några vargar alls i Sverige, och det är andra som slåss för att det ska finnas tusentals vargar i Sverige. Ingen av dessa ytterligheter kommer att få rätt. Ingen av dessa ytterlighetsåsikter räddar vargen.

Att rädda vargen och skapa en politik som också är förankrad i bygderna kan bara ske om vi samarbetar brett med människorna på landsbygden, med jägarna och de olika naturvårdsorganisationerna, liksom här i riksdagen. Efter den här debatten ser jag goda förutsättningar att skapa sådana breda majoriteter i fortsättningen, både i samhället och här i riksdagen. Det är det som jag kommer att arbeta för som miljöminister.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2010/11:55

8 februari

Aktuell debatt:

Licensjakt på varg

3 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 1 och 2 februari.

4 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 10 februari kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Socialminister Göran Hägglund (KD), utrikesminister Carl Bildt (M), landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C), försvarsminister Sten Tolgfors (M) och statsrådet Anna-Karin Hatt (C).

5 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2010/11:186

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:186 Personlig assistans
av Eva Olofsson (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 18 februari 2011.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 4 februari 2011

Socialdepartementet

Maria Larsson (KD)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

6 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2010/11:68 till utrikesutskottet

7 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2010/11: MJU8

Trafikutskottets betänkande 2010/11: TU11

Skatteutskottets betänkande 2010/11: SkU24

8 § Bordläggning

Prot. 2010/11:55
8 februari

Anmälades och bordlades
EUU-dokument
Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2000/75/EG vad gäller
vaccinering mot bluetongue. 5499/11

9 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 7 februari

2010/11:187 Saudiarabisk finansiering av moskéer och skolor i Sverige

av *Kent Ekeröth* (SD)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2010/11:188 Oberoende tillsynsorgan för Försäkringskassan

av *Gunvor G Ericson* (MP)
till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2010/11:189 Hanteringen i Gävleborg av trafiksituationen vintertid

av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:190 Barnfattigdom

av *Peter Persson* (S)
till statsrådet Maria Larsson (KD)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 februari.

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 7 februari

2010/11:279 Inspektion av djurskydd

av *Eva Sonidsson* (S)
till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2010/11:280 Studiemedel vid halv studieoförmåga

av *Gunvor G Ericson* (MP)
till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2010/11:281 Räddningsinsats till sjöss, RITS

av *Peter Jeppsson* (S)
till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

den 8 februari

2010/11:282 Bistånd till Eritrea

av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet *Gunilla Carlsson* (M)

2010/11:283 Sjöfartsstödet

av *Annelie Enochson* (KD)
till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 februari.

11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 7 februari

2010/11:247 Gripna i Portugal

av *Josefin Brink* (V)
till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

2010/11:264 Strategi för Arktis

av *Åsa Romson* (MP)
till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

2010/11:272 Uppsalapendeln

av *Jacob Johnson* (V)
till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 februari.

12 § Kammaren åtskildes kl. 16.07.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med 1 § anf. 33 (delvis)
och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

1 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte

den 4 februari	1
Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	1
Anf. 2 MARIE GRANLUND (S)	3
Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	3
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S)	4
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	4
Anf. 6 HANS ROTHENBERG (M)	5
Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	5
Anf. 8 ÅSA ROMSON (MP)	6
Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	6
Anf. 10 ÅSA ROMSON (MP)	7
Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	7
Anf. 12 CARL B HAMILTON (FP)	8
Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	8
Anf. 14 CARL B HAMILTON (FP)	9
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	9
Anf. 16 FREDRICK FEDERLEY (C)	10
Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	10
Anf. 18 FREDRICK FEDERLEY (C)	11
Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	11
Anf. 20 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	12
Anf. 21 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	12
Anf. 22 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	13
Anf. 23 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	13
Anf. 24 JONAS SJÖSTEDT (V)	14
Anf. 25 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	14
Anf. 26 JONAS SJÖSTEDT (V)	15
Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	15
Anf. 28 IRENE OSKARSSON (KD)	15
Anf. 29 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	16
Anf. 30 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	16
Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	17
Anf. 32 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	18
Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	18
Anf. 34 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	18
Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	19
Anf. 36 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	19
Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	20
Anf. 38 JOHNNY MUNKHAMMAR (M)	20
Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	21
Anf. 40 JOHNNY MUNKHAMMAR (M)	22
Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	22
Anf. 42 BJÖRN VON SYDOW (S)	22
Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	23
Anf. 44 BJÖRN VON SYDOW (S)	23

Anf. 45	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	24
Anf. 46	GUNNAR ANDRÉN (FP)	24
Anf. 47	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	24
Anf. 48	EVA-LENA JANSSON (S)	25
Anf. 49	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	25
Anf. 50	EVA-LENA JANSSON (S)	26
Anf. 51	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	26
2 §	Aktuell debatt: Licensjakt på varg	26
Anf. 52	JENS HOLM (V)	26
Anf. 53	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	27
Anf. 54	JENS HOLM (V)	28
Anf. 55	HELÉN PETTERSSON i Umeå (S)	29
Anf. 56	BENGT-ANDERS JOHANSSON (M)	31
Anf. 57	ÅSA ROMSON (MP)	33
Anf. 58	ANITA BRODÉN (FP)	34
Anf. 59	RICHARD JOMSHOF (SD)	35
Anf. 60	IRENE OSKARSSON (KD)	36
Anf. 61	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	38
Anf. 62	JENS HOLM (V)	39
Anf. 63	HELÉN PETTERSSON i Umeå (S)	40
Anf. 64	BENGT-ANDERS JOHANSSON (M)	41
Anf. 65	ÅSA ROMSON (MP)	42
Anf. 66	RICHARD JOMSHOF (SD)	43
Anf. 67	IRENE OSKARSSON (KD)	44
Anf. 68	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	45
Anf. 69	JENS HOLM (V)	46
Anf. 70	HELÉN PETTERSSON i Umeå (S)	46
Anf. 71	BENGT-ANDERS JOHANSSON (M)	47
Anf. 72	ÅSA ROMSON (MP)	47
Anf. 73	RICHARD JOMSHOF (SD)	48
Anf. 74	IRENE OSKARSSON (KD)	49
Anf. 75	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	49
3 §	Justering av protokoll	50
4 §	Meddelande om frågestund	50
5 §	Anmälan om fördröjt svar på interpellation	50
6 §	Hänvisning av ärende till utskott	50
7 §	Förnyad bordläggning	50
8 §	Bordläggning	51
9 §	Anmälan om interpellationer	51
10 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	51
11 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	52
12 §	Kammaren åtskildes kl. 16.07.	52

